

Insurecția care vine

Comitetul Invizibil

2009

Cuprins

Un punct de clarificare	4
INSURECȚIA CARE VINE	9
Primul Cerc	12
Al Doilea Cerc	14
Al treilea Cerc	17
Al patrulea cerc	20
Al cincilea Cerc	24
Al șaselea cerc	27
Al Șaptelea Cerc	31
PUNEȚI-VĂ ÎN MIȘCARE!	35
GĂSIȚI-VĂ UNII PE ALȚII	36

Cartea „Insurecția care vine” a fost scrisă în Franța de Comitetul Invizibil, și tradusă pentru prima dată în limba română de către anarhiști. În prezent, Joulieu Coupat, cel care a fost acuzat că a scris această carte, a fost eliberat după 6 luni de închisoare. De asemenea, ceilalți acuzați ca făcând parte din Comitetul Invizibil au fost eliberați.

Această carte pe care o țineți în mână a devenit principala dovadă într-un caz de anti-terorism din Franța, direcționat împotriva a nouă indivizi care au fost arestați la 11 Noiembrie 2008, majoritatea în satul Tarnac. Ei au fost acuzați de „asociere în vederea comiterii de fapte teroriste” pe motivul că ar fi participat la sabotarea liniilor electrice de suprafață ale căilor ferate naționale franceze. Deși doar dovezi circumstanțiale au fost aduse împotriva celor nouă, Ministrul de Interne francez i-a asociat în mod public cu amenințarea proaspătă a unei mișcări ultra-stângiste, având grijă să menționeze această carte, descrisă ca un „manual de terorism”, pe care sunt acuzați că l-ar fi scris. Ceea ce urmează este textul cărții, precedat de prima declarație a Comitetului Invizibil pe care au făcut-o de când au fost arestați.

Un punct de clarificare

TOATĂ LUMEA E DE ACORD. STĂ SĂ EXPLODEZE. Este luat la cunoștință, cu o privire serioasă și înfumurată, pe coridoarele Adunării, la fel cum ieri fusese repetat în cafenele. Există o anumită plăcere în calcularea riscurilor. Deja, ne este prezentat un meniu detaliat cu măsuri preventive pentru securizarea teritoriului. Festivitățile de Anul Nou capătă o turnură decisivă – „anul viitor nu vor mai fi scoici, bucurați-vă de ele cât încă mai aveți ocazia!”. Pentru a împiedica eclipsarea festivităților de către dezordinea tradițională, 36.000 de polițiști și 16 elicoptere sunt scoase afară de Alliot-Marie¹ – același clown care, în timpul demonstrațiilor de la licee din Decembrie, s-a uitat tremurând după cel mai mic semn de contaminare greacă, pregătind pentru orice eventualitate aparatul polițienesc. Putem desluși din ce în ce mai clar în fiecare zi, sub zumzăitul liniștitor, zgomotul pregătirilor pentru război deschis. Este imposibil să ignori implementarea sa rece și pragmatică, care nici măcar nu se mai obosește să se prezinte drept o operațiune de aducere a păcii.

Ziarele elaborează cu conștiinciozitate o listă a cauzelor agitației bruște. Este bineînțeles vorba de criza financiară, cu explodarea șomajului, cu partea sa de deznădăjduire și de planuri sociale, cu scandalurile sale Kerviel și Madoff. E vorba de eșecul sistemului educațional, dispariția producției de muncitori și cetățeni, chiar cu copiii clasei de mijloc ca materie primă. E vorba de existența unui tineret căruia nu-i corespunde nici o reprezentare politică, un tineret bun de nimic în afară de distrugerea bicicletelor pe care societatea i le-a pus, atât de conștiincios, la dispoziție.

Nici unul din aceste subiecte de îngrijorare nu ar trebui să apară ca fiind insurmontabil într-o perioadă a cărei mod predominant de guvernare este tocmai managementul crizelor. Doar dacă, considerăm că lucrul cu care se confruntă puterea nu este doar o altă criză, și nici o serie de probleme mai mult sau mai puțin cronice, o serie de tulburări mai mult sau mai puțin anticipate, ci un singur pericol grav: apariția unei forme de conflict și a unor poziții ce pur și simplu nu pot fi controlate.

CEI CARE CONSTITUIE ACEST PERICOL PESTE TOT trebuie să-și pună mai mult decât întrebările superficiale cu privire la cauzele sau probabilitățile mișcărilor și confruntărilor inevitabile. Ei trebuie să se întrebe spre exemplu, cum rezonază haosul grec cu situația din Franța? O revoltă aici nu poate fi doar transpunerea simplă a ceea ce s-a întâmplat acolo. Războiul civil global încă mai are specificitățile sale locale. În Franța, o situație de revolte generalizate ar provoca o explozie de altă natură.

Revoltații greci se confruntă cu un stat slab, în timp ce au posibilitatea să profite de o popularitate puternică. Nu trebuie uitat faptul că, doar cu treizeci de ani în urmă, împotriva Regimului Coloneilor, democrația s-a reconstituit pe baza unei practici de violență politică. Această violență, a cărei amintire nu este tocmai încețoșată, încă pare semnificativă pentru majoritatea grecilor. Până și liderii partidului socialist au aruncat un cocktail molotov, două, în tinerețe. Cu toate astea, politicile clasice sunt echipate cu variante care știu foarte bine cum să integreze aceste practici și cum să le extindă gunoiul ideologic până în inima revoltei. Dacă lupta greacă nu a fost hotărâtă și dezamorsată în stradă – poliția fiind vizibil depășită acolo – asta s-a întâmplat pentru că neutralizarea ei a avut loc în altă parte. Nu există nimic mai epuizant, nimic mai fatal, decât aceste politici clasice, cu ritualurile lor învechite, cu gândirea lor fără gânduri, cu lumea lor mică și închisă.

În Franța, cei mai exaltați burocrati socialiști n-au fost niciodată mai mult decât niște stafidiți care umplu sălile Adunării. Aici, totul conspiră să anihileze chiar și cea mai vagă formă de intensitate politică. Ceea ce înseamnă că e tot timpul posibil să se opună cetățeanul cu delincventul într-o operațiune quasi-lingvistică care merge mână în mână cu operațiunile quasi-militare. Revoltele din Noiembrie 2005 și, într-un context diferit, mișcările sociale din toamna anului 2007, au creat deja câteva precedente. Imaginile studenților de dreapta din Nanterre care aplaudau în timp ce poliția le expulza colegii, oferă o mică imagine fugară a ceea ce rezervă viitorul.

Nici nu mai trebuie menționat faptul că atașamentul francezului față de stat – garantul valorilor universale, ultimul pilon în fața dezastrului – este o patologie dificil de deturnat. Mai presus de toate este o ficțiune care nu mai știe cum să continue. Chiar și guvernanții noștri consideră acest lucru din

¹ Michele Alliot-Marie, Ministrul de Interne francez

ce în ce mai mult ca fiind un obstacol inutil, pentru că ei măcar iau conflictul așa cum este – militar. Nu au nici un complex cu privire la trimiterea unităților antiteroriste să înlănțuie revolte, sau să elibereze un centru de reciclare ocupat de muncitorii săi. În timp ce statul bunăstării se prăbușește, vedem apariția unui conflict brutal între cei ce vor, și cei ce nu vor, ordinea. Tot ce a fost politica franceză capabilă de dezactiveze, e pe cale să se dezlănțuie. Nu va reuși niciodată să proceseze tot ce a reprimat. În stadiul avansat al descompunerii sociale, putem conta pe mișcarea care vine să găsească răsuflarea de nihilism necesară. Ceea ce nu înseamnă că nu va fi expusă la alte limite.

Mișcările revoluționare nu se răspândesc prin contaminare ci prin rezonanță. Ceva constituit aici rezonează cu undele de șoc emise de ceva constituit acolo. Un corp ce rezonează face acest lucru în modul său propriu. O insurecție nu e precum o ciură sau un incendiu forestier – un proces liniar care se întinde de la un loc la altul în urma unei scântei inițiale. Mai degraba ia forma muzicii, a cărei puncte focale, deși împrăștiate în timp și spațiu, reușesc să impună ritmul propriilor lor vibrații, căpătând mereu mai multă intensitate. Până în punctul în care o revenire la normal nu mai este dorită sau măcar imaginată. Atunci când vorbim de Imperiu, numim mecanismele puterii care sugrumă preventiv și chirurgical orice transformare revoluționară a unei situații. În acest sens, Imperiul nu este un dușman care să ne confrunte cu capul înainte. Este un ritm care se auto-impune, un mod de a dispensa de, și de a dispersa realitatea. Mai puțin o ordine a lumii decât lichidarea ei tristă, grea și militaristă.

Ce vrem să spunem prin grupul de insurgenți este schițarea unei cu totul altfel de *compoziții*, o altă față a realității, care din Grecia și până în banlieue-urile² franceze își menține consecvența.

Este acum înțeles în mod public că situațiile de criză reprezintă atât de multe oportunități pentru restructurarea dominării. De aceea POATE SARKOZY SĂ ANUNȚE, FĂRĂ SĂ PARĂ A MINȚI prea mult, faptul că această criză financiară este „sfârșitul lumii” și că anul 2009 va vedea Franța intrând într-o nouă eră. Această șaradă numită criză economică se presupune că este o noutate: se presupune că suntem în ajunul unei noi epoci în care ne vom uni cu toții în lupta împotriva inegalității și a încălzirii globale. Dar pentru generația noastră – care s-a născut în criză și nu a cunoscut nimic altceva decât criză economică, financiară, socială și ecologică – acest lucru este dificil de acceptat. Nu ne vor păcăli din nou, cu încă o rundă de „acum o luăm de la început” și „e vorba doar de strângerea curelei pentru ceva timp”. Ca să spunem adevărul, cifrele dezastruoase ale șomerilor nu ne mai provoacă nici un sentiment. Criza este un mod de guvernare. Într-o lume care pare să reziste doar prin controlul infinit al propriei prăbușiri.

Acest război se poartă nu pentru diferite modalități de coordonare a societății, ci pentru idei ireducibile și ireconciliabile de fericire și lumile lor. Noi știm asta, la fel cum știu asta și puterile ce vor veni. Rămășițele militante care ne văd – mereu mai numeroși, mereu mai ușor de reperat – își smulg părul din cap încercând să ne îngrămădească în mici compartimente din micile lor capuri. Își întind brațele înspre noi pentru a putea să ne sufoce mai bine, cu eșecurile lor, cu paralizia lor, cu problematizările lor stupide. De la alegeri la „tranziții”, militanții nu vor fi niciodată altceva decât ceea ce ne distanțează, de fiecare dată puțin mai mult, de posibilitatea comunismului. Din fericire nu vom mai accepta nici trădarea nici înșelarea pentru mult timp.

Trecutul ne-a dat mult prea multe răspunsuri greșite ca să nu vedem că greșelile se aflau chiar în întrebări. Nu e necesară alegerea între fetișismul spontaneității și controlul organizațional; între strategia „vino singur, veniți cu toții” a rețelelor activiste și disciplina ierarhiei; între acționarea disperată acum și așteptarea disperată pentru mai târziu; între a pune în paranteze ceea ce urmează să fie trăit și experimentat în numele paradisului ce pare din ce în ce mai mult a fi un iad, cu cât se amână mai mult și pierderea timpului cu predicarea că plantatul morcovilor e destul pentru a ieși din acest coșmar.

Organizațiile sunt obstacole în organizarea noastră.

În fapt, nu există discrepanțe între cine suntem, ce facem și ce devenim. Organizațiile – politice sau muncitorești, fasciste sau anarhiste – încep mereu prin separarea, practic, a acestor aspecte ale existenței. Este mai apoi ușor pentru ele să își prezinte formalismul idiot ca singură soluție pentru

² Banlieue – ghetouri franceze, situate de obicei în periferia suburbană

această separare. A organiza înseamnă a nu da o structură slăbiciunii. Înseamnă mai presus de toate crearea de legături – care nu sunt sub nici o formă neutre – legături teribile. Gradul de organizare este măsurat după intensitatea împărțirii – materiale și spirituale.

De acum încolo, organizarea materială pentru supraviețuire înseamnă organizarea materială pentru atac. Peste tot, o nouă idee a comunismului va fi elaborată. În umbrele încăperilor din baruri, în magazine de printat, în squat-uri, ferme, săli de sport ocupate, se vor naște noi complicități. Acestor prețioase complicități nu le trebuiesc refuzate mijloacele necesare pentru a-și desfășura forțele.

Aici se găsește adevăratul potențial revoluționar al prezentului. Altercațiile din ce în ce mai frecvente au această calitate formidabilă: sunt mereu o ocazie pentru complicități de acest tip, câteodată efemere, dar câteodată de asemenea de netrădat. Atunci când câteva mii de tineri găsesc determinarea necesară pentru a înfrunta această lume, ar trebui să fii prost ca polițist să încerci să găsești o urmă financiară, un conducător sau un informator.

DOUA SECOLE DE CAPITALISM ȘI NIHILISM AL PIETEII ne-au adus la cea mai extremă formă de alienare – de noi înșine, de alții, de lume. Ficțiunea individului s-a descompus cu aceeași viteză cu care a devenit reală. Copii ai metropolei, facem acest rămășag: că în cea mai profundă depravare a existenței, permanent înăbușită, permanent dată la o parte, se găsește posibilitatea comunismului.

În cele din urmă, suntem în război cu o întreagă antropologie. Cu însăși ideea de om.

Prin urmare comunismul, ca presupunere și ca experiment. Împărțirea unei sensibilități și elaborarea împărțirii. Dezvăluirea a ceea ce este comun și construirea unei forțe. Comunismul ca matrice a unui atac meticulos și temerar asupra dominației. Ca o chemare și ca un nume pentru toate lumile ce rezistă împotriva pacificării imperiale, toate solidaritățile ireductibile la domnia mărfurilor, toate prietenii ce presupun necesitățile războiului. COMUNISM. Știm că este un termen ce trebuie folosit cu atenție. Nu pentru că în marea paradă de cuvinte s-ar putea să nu mai fie la modă. Ci pentru că cei mai mari dușmii ai noștri l-au folosit, și încă mai continuă să-l folosească. Insistăm. Anumite cuvinte sunt ca și câmpurile de luptă: înțelesul lor, revoluționar sau reacționar, este o victorie, ce trebuie smulșă din fălcile luptei.

Părăsirea politicii clasice înseamnă înfruntarea războiului, care este de asemenea situat pe terenul limbajului. Sau mai degrabă, în modul în care cuvintele, gesturile și viața sunt inseparabil conectate. Dacă cineva depune atât de mult efort pentru a închide ca teroriști o mână de tineri comuniști care se presupune că au participat la publicarea *Insurecției care vine*, nu este din cauza unei „infracțiuni gândite”, ci mai degrabă pentru că ar putea conține o anumită consecvență între gânduri și acțiuni. Lucru care rareori este tratat cu indulgență.

Oamenii aceștia nu sunt acuzați pentru că au scris o carte, nici măcar pentru că au atacat fizic fluxurile sacrosancte ce irigă metropola. Ci pentru că există posibilitatea să fi confruntat aceste fluxuri cu densitatea unei gândiri și poziții politice. Pentru că o acțiune ar fi putut avea sens conform unei alte consecvențe a lumii decât cea părăsită a imperiului. Anti-terorismul pretinde să atace posibilul viitor al „asocierii infracționale”. Dar ce este cu adevărat atacat este viitorul situației. Posibilitatea ca în spatele fiecărui zarzavagiu să se ascundă câteva intenții rele și în spatele fiecărui gând, acțiunile pe care acesta le cere. Posibilitatea exprimată de ideea politicii – anonimă dar primitoare, dispersată și de necontrolat – care nu poate fi alungată în depozitul libertății de expresie.

Rămâne prea puțină îndoială că tineretul va fi cel care va confrunta sălbatic puterea. Acești ultimi ani, de la revoltele din primavara anului 2001 din Algeria până la cele din Decembrie 2008 din Grecia, nu sunt decât niște semnale de alarmă în acest sens. Cei ce acum 30 sau 40 de ani se revoltau împotriva părinților lor nu vor ezita să reducă totul la un conflict între generații, dacă nu la un simptom previzibil al adolescenței.

Singurul viitor al unei „generații” este să fie cea premergătoare, pe o rută ce duce inevitabil în cimitir.

Tradiția susține că totul începe cu o „mișcare socială”. În special într-un moment în care stânga, care încă nu și-a terminat descompunerea, încearcă, cu ipocrizie, să-și recapete credibilitatea în stradă. Numai că în stradă nu mai deține monopolul. Priviți doar cum, cu fiecare nouă mobilizare a elevilor de

liceu – la fel ca și cu orice încă mai îndrăznește stânga să susțină – o prăpastie se mărește în continuu între cererile lor plângăcioase și nivelul de violență și determinare al mișcării.

Din această prăpastie trebuie să construim un tranșeu.

Dacă vedem o succesiune de mișcări care se grăbesc una după cealaltă, fără a lăsa nimic vizibil în urmă, trebuie totuși admis că ceva persistă. O urmă fină conectează tot ceea ce nu s-a lăsat prins de temporalitatea absurdă a retragerii unei noi legi, sau de oricare alt pretext. Când și când, și în propriul ritm, vedem cum se conturează ceva ca o forță. O forță care nu își servește timpul ci îl impune, încet.

Nu se mai pune problema prezicerii prăbușirii sau a ilustrării posibilităților de bucurie. Fie că vine mai devreme sau mai târziu, ideea este să ne pregătim pentru ea. Nu e vorba de furnizarea unei scheme cu privire la ce trebuie să fie o insurecție, ci de a lua posibilitatea unei revolte ca ceea ce n-ar fi trebuit niciodată să înceteze să fie: un impuls vital al tinereții cât și a înțelepciunii populare. Dacă omul știe să se miște, absența unei scheme nu este un obstacol ci o oportunitate. Pentru insurgenți, spațiul singur poate garanta esențialul: menținerea inițiativei. Ce rămâne să fie creat, să fie îngrijit precum se îngrijește un foc, este o perspectivă sigură, o anumită febră tactică, care o dată ce a apărut, chiar și acum, se dovedește a fi determinantă – și o sursă constantă de determinare. Deja au fost reînviată anumite întrebări care chiar ieri ar fi putut părea grotești sau depășite; trebuie detectate, nu pentru a le răspunde definitiv, ci pentru a le menține în viață. Faptul că le-au ridicat din nou este încă una din virtuțile revoltei din Grecia:

Cum devine o situație de revoltă generală, situație insurecțională? Ce e de făcut odată ce străzile au fost ocupate, odată ce poliția a fost învinsă complet acolo? Parlametele încă merită atacate? Care este însemnătatea practică a detronării puterii locale? Cum să decizi? Cum să *subziști*?

CUM SĂ NE GĂSIM UNII PE ALȚII?

– Comitetul Invizibil,

Ianuarie 2009

INSURECȚIA CARE VINE

DIN ORICE UNGHI privești, prezentul nu oferă nici o cale de ieșire. Aceasta nu e singura sa virtute. Pentru cei ce caută speranță mai presus de orice, rupe orice teren solid. Cei ce susțin că au soluții sunt contracarați aproape imediat. Toată lumea e de acord că lucrurile nu pot decât să devină din ce în ce mai rele. „Viitorul nu are viitor” este înțelepciunea unei vârste care, cu toată aparența sa de normalitate perfectă, a atins nivelul de conștientizare al primilor punkeri.

Sfera reprezentării politice a ajuns la final. De la stânga la dreapta, aceleași fleacuri lovesc imaginea unui împărat sau a unui salvator, aceiași asistenți de vânzări care își adaptează discursurile în conformitate cu rezultatele celor mai recente sondaje. Cei ce încă votează par să nu aibă altă intenție decât să profaneze urna de vot, votând ca act pur de protest. Începem să suspectăm că oamenii continuă să voteze doar *împotriva votului însuși*. Nimic din ce ni se arată nu este adecvat situației, nici pe departe. În chiar liniștea sa, însăși populația pare infinit mai matură decât toate aceste marionete ce se ciondănesc cu privire la modalitatea de guvernare. Incoerența oricărui *chibani*³ din Belleville cuprinde mai multă înțelepciune decât toate declarațiile așa-zişilor noștri conducători. Capacul pus deasupra fierbătorului social e strâns bine, iar presiunea din interior continuă să crească. Din afara Argentinei, fantoma *Que Se Vayan Todos*⁴ începe să bânuie serios clasa conducătoare.

Flăcările din Noiembrie 2005 încă mai pâlpâie în mințile tuturor. Acele prime focuri vesele au fost botezul unui perioade pline de promisiuni. Fabula creată de media cu „banlieue vs. Republica” ar putea să funcționeze, dar ce câștigă la capitolul eficiență, pierde la adevăr. Au fost aprinse focuri în centrele orașelor, dar aceste știri au fost suprimate metodic. Străzi întregi din Barcelona au ars în solidaritate, dar nimeni nu a aflat de acest lucru în afara oamenilor ce locuiau acolo. Și nici măcar nu e adevărat că țara a încetat să ardă. Multe profiluri pot fi găsite printre arestați, cu puține lucruri care să-i unească, în afara urii pentru societatea existentă – nu pentru clasă, rasă sau cartier. Nu „revolta din banlieue” era nouă, din moment ce asta avea loc încă din anii 80, ci ruptura de formele sale stabilite. Acești atacatori nu mai ascultă de nimeni, nici de ai lor Big Brother sau Big Sister, nici de organizațiile comunității, însărcinate cu revenirea la normal. Nici un „SOS Rasism”⁵ nu și-a putut înfinge rădăcinile canceroase în acest eveniment, a cărui concluzie aparentă poate fi pusă pe seama oboselii, falsificării și a *omertei*⁶ media. Această întreagă serie de vandalisme nocturne și atacuri anonime, această distrugere fără cuvinte, a mărit ruptura dintre politică și politic. Nimeni nu poate nega sincer ceea ce este evident: acesta a fost un atac care nu cerea nimic, o amenințare fără mesaj, și nu avea nimic de-a face cu „politica”. Cineva ar trebui să fie orb la mișcările de tineri autonomi ale ultimilor 30 de ani ca să nu vadă caracterul pur politic al acestei negări ferme a politicii. Precum copiii pierduți am distrus prețioasele valori ale unei societăți ce nu merită mai mult respect decât monumentele Parisului la sfârșitul Săptămânii Sângeroase⁷ – și știe acest lucru.

Nu va exista o soluție *socială* la situația prezentă. Mai întâi pentru că adunarea vagă de medii sociale, instituții și baloane individualizate, numită, cu o tentă ironică, „societate”, nu are consistență. Mai apoi, pentru că nu mai există un limbaj pentru experiența comună. Și nu putem împărți bogația dacă nu avem aceeași limbă. A trebuit jumătate de secol de luptă în jurul Iluminismului pentru a face posibilă Revoluția Franceză, și un secol de luptă în jurul muncii pentru a da naștere temutului „stat al bunăstării”. Luptele creează limba în care se exprimă o nouă ordine. Dar nu mai există așa ceva astăzi. Europa este acum un continent în faliment, care cumpără pe ascuns de la magazinele cu reduceri, și trebuie să zboare cu companii low-cost, dacă vrea să călătorească undeva. Nici un fel de „probleme” înrămate în termeni sociali nu recunosc vreo soluție. Întrebările cu privire la „pensii”, la „siguranța locului de muncă”, la „tineret” și „violența” sa, nu pot decât să fie ținute în aer în timp ce situația pe care aceste cuvinte o acoperă este permanent căutată de semne de posibilă nesupunere. Nimic nu poate face atractivă ideea

³ Chibani înseamnă bătrân în arabă; aici se referă la bătrânii care joacă table în cafenelele din Belleville, un cartier din Paris, alcătuit în mare parte din imigranți.

⁴ Toți trebuie să plece! – slogan al rebeliunii din Argentina din 2001

⁵ Un ONG francez anti-rasist, înființat de Partidul Socialist al lui Francois Mitterand în anii 1980.

⁶ „Codul tăcerii” în cadrul mafiei: absolut nici o cooperare cu autoritățile statului sau încredere în serviciile lor

⁷ Bătălia ce a distrus Comuna din Paris în 1871, în timpul căreia sute de clădiri din Paris au fost incendiate de comunarzi.

de a șterge fundurile pensionarilor pentru salariul minim. Cei ce au descoperit mai puțină umilire și mai multe avantaje într-o viață de infractor decât în spălatul podelelor nu își vor preda armele, iar închisoarea nu îi va învăța să iubească societatea. Reduceri ale pensiilor lor lunare vor submina plăcerea lor disperată – căutarea hoardelor de pensionari, făcându-i să se agite și să bolborosească refuzul de a munci printre numere din ce în ce mai mari de tineri. Și în cele din urmă, lipsa unui venit garantat oferit după o zi de cvasi-revoltă, va putea pune bazele unei noi Înțelegeri Noi, unui nou pact, unei noi păci. Sentimentul social s-a evaporat deja prea mult pentru așa ceva.

Ca o încercare de soluționare, presiunea de a asigura că *nu se întâmplă nimic*, împreună cu supravegherea teritoriului de către poliție, nu vor face decât să se intensifice. Avionul teleghidat fără pilot care a zburat pe deasupra Seine-Saint-Denise⁸ la 14 iulie – după cum a confirmat mai târziu poliția – prezintă o imagine a viitorului mult mai clară decât toate proiectele umaniste vagi. Faptul că au avut grijă să ne asigure că avionul nu era înarmat ne dă o indicație clară cu privire la drumul pe care ne îndreptăm. Teritoriul va fi împărțit în zone și mai restrictive decât sunt deja. Autostrăzi construite în jurul granițelor „cartierelor problemă” formează deja ziduri invizibile ce separă acele zone de subdiviziunile clasei de mijloc. Orice ar crede protectorii Republicii, controlul cartierelor „de către comunitate” este în mod vădit cel mai eficient mijloc disponibil. Sectoarele pur metropolitane ale țării, principalele centre de oraș, își vor continua viețile opulente, într-o deconstrucție din ce în ce mai abilă, mai sofisticată și mai sclipitoare. Vor lumina întreaga planetă cu strălucirea neanelor lor, în timp ce patrurilele BAC⁹ și cele ale companiilor private de securitate (ex. Unitățile paramilitare) se înmulțesc sub umbrela unei protecții judiciare din ce în ce mai nerușinate.

Impasul prezentului, evident oriunde, este negat peste tot. Șirul de psihologi, sociologi și oameni de litere mediocri, fiecare cu un jargon specializat din care concluziile sunt în mod special absente, nu se va sfârși niciodată. E destul să ascuți cântecele vremii – „alternative-folk-ul” cretin, în care micul burghez își diseacă starea sufletului, lângă declarațiile de război ale Mafia K1 Fry¹⁰ – ca să-ți dai seama că o anumită coexistență se va sfârși curând, că o decizie este aproape. Această carte este semnată în numele unui colectiv imaginar. Editorii săi nu sunt și autorii săi. Ei s-au mulțumit doar cu aducerea de puțină ordine în locurile comune ale timpurilor noastre, cu colectarea unor murmure din jurul meselor din baruri sau din spatele ușilor închise ale dormitoarelor. Nu au făcut nimic mai mult decât să pună pe hârtie câteva adevăruri necesare, a căror represiune universală umple spitalele de psihiatrie cu pacienți, și ochii cu durere. S-au transformat în scribi ai situației. Este caracteristica privilegiată a circumstanțelor radicale că aplicarea riguroasă a logicii duce la revoluție. Este destul să spunem ce avem sub ochi și să nu ne ferim de la a trage concluzii.

⁸ Banlieue în nord-estul Parisului, unde, la 27 Octombrie 2005, doi adolescenți au fost uciși în timp ce fugeau de poliție, dând naștere la revoltele din 2005.

⁹ Brigada Anti-Infractionalitate (Brigade Anti-Criminalite) – polițiști în civil ce acționează ca forțe împotriva găștilor atât din banlieue cât și la demonstrații, deseori acționând ei înșiși ca o gașcă, în luptă pentru teritoriu și resurse.

¹⁰ Cunoscut grup francez de rap.

Primul Cerc

„SUNT CEEA CE SUNT”

„SUNT CEEA CE SUNT”. Aceasta este cea mai recentă ofertă a marketing-ului pentru lume, ultima etapă în dezvoltarea reclamelor, mult mai departe decât toate îndemnulurile de a fi diferit, de a fi tu însuși și de a bea Pepsi. Zeci de ani de concepte pentru a ajunge unde suntem, pentru a atinge tautologia pură. $I = I$. El fuge pe o bandă de alergat în fața oglinzii de la sala de fitness. Ea vine de la serviciu în spatele volanului mașinii ei Smart. Se vor întâlni oare?

„SUNT CEEA CE SUNT”. Corpul meu îmi aparține. Eu sunt eu, tu ești tu, și *ceva e greșit*. Personalizarea în serie. Individualizarea tuturor condițiilor – viață, muncă și mizerie. Schizofrenie difuză. Depresie agresivă. Atomizare în particule paranoice fine. Isterizare a contactului. Cu cât vreau mai mult să fiu eu, cu atât mai mult simt o goliciune. Cu cât mă exprim mai mult, cu atât mă simt mai extenuat. Cu cât alerg mai mult după mine, cu atât obosesc mai mult. Ne ținem de propriul nostru sine ca de un titlu de slujba vânat de mult. Am devenit proprii noștrii reprezentanți într-un ciudat comerț, garanți ai unei personalizări care, în cele din urmă, se simte mai mult ca o amputare. Ne asigurăm propriile persoane până în punctul falimentului, cu o grosolanie mai mult sau mai puțin bine ascunsă.

Între timp, *mă descurc*. Cătarea sinelui, blogul meu, apartamentul meu, cele mai la modă porcării, drame relaționale, cine si-o pune cu cine.....orice fel de proteze sunt necesare pentru a mă ține de un „Eu”! Dacă „societatea” nu ar fi devenit o abstracțiune atât de definitivă, atunci ar denunța toate cărjele existențiale care îmi permit să mă târâi mai departe, ansamblul dependențelor pe care le-am contractat ca preț al identității mele. *Persoana handicapată este cetățeanul model al zilei de mâine*. Nu fără a avea acest lucru în vedere le exploatează asociațiile, cerând să li se dea „un venit de subzistență”.

ÎNDEMNU, PESTE TOT, de „a fi cineva” menține starea patologică ce face necesară societatea. Pentru ca acest îndemn să fie puternic produce chiar slăbiciunile prin care se menține pe sine, astfel că *totul pare să capete un caracter terapeutic*, chiar și munca, chiar și dragostea. Toate acele „Ce mai faci?” pe care le schimbăm, dau impresia unei societăți compuse din pacienți care își iau unul altuia temperatura. Sociabilitatea este acum compusă din o mie de mici nișe, o mie de mici refugii în care te poți ascunde. Unde e mereu mai bine decât frigul aspru de-afară. Unde totul e fals, din moment ce totul e doar un pretext pentru a te încălzi. Unde nimic nu se poate întâmpla pentru că suntem cu toții prea ocupați să tremurăm împreună în tăcere. În curând, această societate va mai fi susținută doar de simpla tensiune a tuturor atomilor sociali ce se întind spre o cură iluzorie. E o uzină a cărei turbine funcționează pe baza unui rezervor gigant cu lacrimi neplânse, mereu existând riscul să dea pe lângă.

„SUNT CEEA CE SUNT”. Nici când nu a găsit dominația un slogan care să sune atât de inocent. Menținerea sinelui într-o stare de permanentă deteriorare, într-o stare cronică aproape de prăbușire, este cel mai bine păstrat secret al ordinii lucrurilor din prezent. Sinele slab, deprimat, auto-critic, real este în principiu acel subiect adaptabil la nesfârșit, cerut de inovarea neîncetată a producției, învechirea accelerată a tehnologiilor, răsturnarea constantă a normelor sociale, și flexibilitatea generalizată. Este în același timp, cel mai vorace consumator și, în mod paradoxal, *cel mai productiv sine*, cel ce se va arunca cel mai dornic și mai energic în *proiectul* cel mai superficial, doar pentru a reveni mai apoi la starea sa originală de larvă.

„CE SUNT EU”, atunci? Din copilărie, am trecut printr-un flux de lapte, mirosuri, povești, sunete, emoții, rime de la creșă, substanțe, gesturi, idei, impresii, priviri, cântece și mâncăruri. Ce sunt eu? Legat în fiecare fel de locuri, suferințe, strămoși, prieteni, iubiri, evenimente, limbi, amintiri, de tot felul de lucruri care în mod evident *nu sunt eu*. Tot ceea ce mă atașează de lume, toate legăturile care mă constituie; toate forțele care mă compun, nu formează o identitate, un lucru ce poate fi arătat la cerere,

ci o *existență* de viață, singulară, împărțită, din care iese – în anumite momente și locuri – acea ființă care spune „Eu”. Sentimentul nostru de inconsecvență este pur și simplu consecința acestei credințe naive în permanența sinelui și a puținei griji pe care o oferim lucrului care ne face ceea ce suntem.

E amețitor să vezi sloganul Reebok „SUNT CEEA CE SUNT”, întronat în vârful unui zgârie nori din Shanghai. Vestul, peste tot, își desfășoară calul troian preferat: antimoniam exasperată dintre sine și lume, dintre individ și grup, dintre atașament și libertate. Libertatea nu este acțiunea de distrugere a atașamentelor, ci capacitatea *practică* de a lucra asupra lor, de a te mișca în interiorul lor, de a le forma sau dizolva. Familia există ca și familie, însemnând ca și iad, pentru cei care au renunțat la încercarea de a-i modifica mecanismele epuizante, sau nu știu cum să facă acest lucru. Libertatea de *a te dezrădăcina pe tine însuși* a fost mereu o libertate fantezistă. Nu ne putem descotorosi de ceea ce ne leagă fără a pierde în același timp chiar lucrul înspre care forțele noastre s-ar îndrepta.

„SUNT CEEA CE SUNT”, atunci, nu este doar o minciună, o simplă campanie de publicitate, ci o campanie *militară*, un strigăt de război direcționat împotriva a tot ceea ce există *între* ființe, împotriva a tot ceea ce circulă nedeslușit, tot ceea ce le leagă în mod invizibil, tot ceea ce împiedică devastarea completă, împotriva a tot ceea ce ne face să *existăm*, și se asigură că întreaga lume nu are peste tot aspectul și senzația unei autostrăzi, a unui parc de amuzament sau a unui oraș nou: plictiseala pură, lipsită de pasiune dar bine-ordonată, spațiul gol, înghețat, în care nimic nu se mișcă în afara corpurilor înregistrate, automobilelor moleculare și mărfurilor ideale.

FRANȚA NU AR FI TĂRĂMUL PASTILELOR PENTRU ANXIETATE care a devenit, paradisul anti-depresivelor, Mecca-ul nevroticii, dacă nu ar fi de asemenea și campionul european la productivitate pe oră. Boală, oboseală, depresie, pot fi văzute ca simptome *individuale* ale lucrului ce trebuie vindecat. Ele contribuie la menținerea ordinii existente, la adaptarea mea docilă la norme idioate, și la modernizarea cârjelor mele. Ele specifică selecția tendințelor mele oportune, maleabile și productive, precum și cele ce trebuiesc eliminate cu grijă. „Știi, nu e niciodată prea târziu ca să te schimbi”. Dar luate ca *fapte*, eșecurile mele pot de asemenea duce la dezmembrarea ipotezei sinelui. Ele devin apoi acte de rezistență în războiul curent. Ele devin o revoltă și o forță împotriva a tot ceea ce conspiră spre normalizarea noastră, spre amputarea noastră. Sinele nu este un lucru dinăuntrul nostru care se află în stare de criză: este forma pe care urmăresc să o ștampileze pe noi. Vor să ne transforme sinele în ceva clar definit, separat, evaluabil în termeni de calitate, controlabil, când de fapt suntem creaturi printre creaturi, singularități printre similari, carne vie ce țese carnea lumii. Contrar ceea ce ni s-a repetat din copilărie, inteligența nu înseamnă să știi să te adaptezi – sau dacă asta e un tip de inteligență, atunci e inteligența sclavilor. *Inadaptabilitatea* noastră, oboseala noastră, sunt doar *probleme* din punctul de vedere al părții ce încearcă să ne subjuge. Ele indică mai degrabă un punct de plecare, un punct de întâlnire, pentru noi complicități. Ele dezvăluie un peisaj mai distrus, dar infinit mai partajabil decât toate terenurile fantastice pe care această societate le păstrează pentru scopurile sale.

Nu suntem deprimăți; suntem în grevă. Pentru cei ce refuză să se coordoneze pe sine, „deprimarea” nu e un stadiu ci un pasaj, o retragere, o eschivă înspre dezafilierea *politică*. De atunci înainte, medicamentele și poliția sunt singurele forme posibile de reconciliere. De aceea societatea prezentului nu ezită să impună folosirea Ritalinului asupra copiilor săi supra-activi, sau să lege oamenii în dependențe permanente de farmaceutice, și de ce susține că este capabilă să detecteze „devieri comportamentale” la vârsta de trei ani. Pentru că peste tot, ipoteza sinelui începe să scârțâie.

Al Doilea Cerc

„Divertismentul este o nevoie vitală”

Un guvern care declară stare de urgență împotriva copiilor de 15 ani. O țară care își găsește refugiul în brațele unei echipe de fotbal. Un polițist într-un pat de spital, plângându-se că a fost victima „violentei”. O consilieră locală emitând un decret împotriva construirii a 3 case. Doi copii de 10 ani, din Chelles, acuzați că au dat foc la un magazin cu jocuri video. Această perioadă pare să exceleze într-o anumită situație a grotescului care pare să îi scape de fiecare dată. Adevărul este că tonurile jalnice și indignate ale mediei de știri nu sunt capabile să oprească izbucnirea de răs care întâmpină aceste titluri.

Izbucnirea râsului este singurul răspuns potrivit la toate „întrebările” serioase puse de analiștii de știri. Să o luăm pe cea mai banală: nu există ”o întrebare cu privire la imigrare”. Cine mai crește încă acolo unde s-a născut? Cine trăiește unde a crescut? Cine lucrează unde trăiește? Cine trăiește unde au trăit strămoșii săi? Și cui aparțin copiii acestei ere, televiziunii sau părinților lor? Adevărul este că am fost complet rupți de orice apartenență, nu mai suntem de nicăieri, iar rezultatul, pe lângă o nouă dispoziție spre turism, este o suferință de necontestat. Istoria noastră e una de colonizări, migrări, războaie, exiluri, de distrugere a tuturor rădăcinilor. Este istoria a tot ceea ce ne-a făcut străini în această lume, oaspeți în propria noastră familie. Am fost îndepărtați de propria noastră limbă de către educație, de cântecele noastre de către concursuri TV, de carnea noastră de către pornografia de masă, de orașul nostru de către poliție, și de prietenii noștri de către munca plătită. La acestea ar trebui să adăugăm, în Franța, munca feroce și seculară a individualizării prin puterea statului, care clasifică, compară, disciplinează și separă subiecții săi, începând de la o vârstă fragedă, care asuprește instinctiv orice solidarități care îi scapă, până când nu mai rămâne nimic decât cetățenia – o senzație pură și fantezistă de apartenență la Republică. Francezul, mai mult decât oricine altcineva, este întruchiparea depozitatului, săracului. Ura sa față de străini este bazată pe ura sa pentru sine *ca străin*. Amestecul de gelozie și frică pe care îl simte față de „*cites*”¹ nu exprimă nimic altceva decât resentimentul pentru tot ceea ce a pierdut. Nu poate să se abțină să nu urască așa numitele cartiere „problemă”, unde încă mai există ceva viață comunală, câteva legături între ființe, unele solidarități necontrolate de stat, o economie informală, o organizație ce nu este încă detașată de cei ce organizează. Am ajuns la un punct de privare în care singurul mod în care poți să te simți francez este să înjuri imigranții și cei care sunt *mai vizibil străini*. În această țară, imigranții își asumă o curioasă poziție de suveranitate: *dacă n-ar fi aici, francezii ar înceta să existe*.

Franța este produsul școlilor sale, și nu invers. Trăim într-o țară excesiv de dogmatică, în care îți amintești trecerea unui examen ca un fel de eveniment al vieții. În care pensionarii încă îți povestesc de eșecurile lor, cu 40 de ani în urmă, la un examen de oricare tip, și cum le-a stricat toată cariera, toată viața. Timp de un secol și jumătate, sistemul național de educație a produs un tip de subiectivitate de stat care se diferențiază de toate celelalte. Oameni care acceptă competiția cu condiția ca terenul de joacă să fie nivelat. Care așteaptă ca în viață fiecare om să fie răsplătit ca într-un concurs, conform meritului său. Care mereu cere permisiunea de a vorbi. Care respectă tacit cultura, regulile și pe cei cu cele mai bune note. Chiar și atașamentul lor față de marii intelectuali critici și respingerea capitalismului sunt marcate de această dragoste pentru școală. Această construcție de subiectivități ale statului se prăbușește, puțin mai mult în fiecare zi, cu declinul instituțiilor de învățământ. Reaparitia, în ultimii 20 de ani, unei școli și unei culturi a străzii, în competiție cu școala republicii și cultura sa de carton, este cea mai profundă traumă cu care se confruntă în prezent universalismul francez. În această privință,

¹ Cite – proiect de casă, găsit de obicei în zone sărăcicioase ca banlieue-urile

extrema dreaptă este deja reconciliată cu stânga cea mai virulentă. Totuși, numele Jules Ferry – Ministru de Thiers în timpul înăbușirii Comunei și teoretician al colonizării – ar trebui el însuși să fie destul pentru a declara această situație suspectă.²

Atunci când vedem la știrile de seară profesori din vreun „comitet de vigilență cetățenească” care vin să se plângă că cineva a dat foc la școala *lor*, ne amintim cum, de multe ori, fiind copii, ne imaginăm același lucru. Atunci când auzim un intelectual de stânga bolborosind despre barbarismul grupurilor de copii ce hărțuiesc trecătorii pe stradă, fură, dau foc la mașini, și se joacă de-a șoarecele și pisica cu poliția, ne amintim ce spuneau despre „unsuroși” în anii 50 sau și mai bine, de apași în „Belle Epoque: „Numele generic *apaș*”, scrie un judecător la tribunalul Sena în 1907, „a fost folosit în ultimii câțiva ani pentru a descrie toți indivizii periculoși, inamici ai societății, fără națiune sau familie, dezertori ai tuturor datoriile, pregătiți pentru cele mai temerare confruntări, și pentru orice fel de atac asupra persoanelor sau proprietăților.” Aceste găști care fug de la muncă, care adoptă numele cartierelor lor, și confruntă poliția, sunt coșmarul cetățeanului francez bun și individualizat: ei întrușipează tot ceea ce el a lăsat deoparte, toată posibila bucurie pe care el nu o va experimenta niciodată. Este ceva impertinent în *existența* într-o țară în care un copil care cântă după placul inimii este inevitabil redus la tăcere cu un „oprește-te, vei agita lucrurile”, unde castrarea dogmatică dezlănțuie râuri de angajați supravegheați. Aura ce persistă în jurul lui Mesrine³ are mai puțin de-a face cu cinstea și îndrăzneala sa decât cu faptul că a decis să războvească ceea ce ar trebui cu toții să răzbuim. Sau mai degrabă, ceea ce ar trebui să răzbuim *direct*, în loc să continuăm să ezitam și să evităm la nesfârșit. Pentru că nu este nici o îndoială că în o mie de feluri imperceptibile și ascunse, în tot felul de remarci defăimătoare, în fiecare expresie răuvoitoare și în fiecare politețe veninoasă, francezul continuă să războvească, permanent și împotriva tuturor, faptul că s-a resemnat să fie călcat în picioare. Era timpul ca *ne futem în poliție!* să înlocuiască *da domnule ofițer!* În acest sens, ostilitatea ne-nuanțată a anumitor găști doar exprimă, într-un fel mai puțin ascuns, atmosfera veninoasă, spiritul putrezit, dorința de distrugere salvatoare în care țara este consumată complet. A numi această populație de străini în mijlocul căreia trăim „societate” este o atât de mare uzurpare încât până și sociologii visează să renunțe la un concept care a fost, timp de un secol, pâinea și untul lor. Acum preferă metafora unei *rețele* pentru a descrie conexiunea solitudinilor cibernetice, angrenarea interacțiunilor superficiale sub nume precum „coleg”, „contact”, „amic”, „cunoștință” sau „întâlnire”. Asemenea rețele se condensează uneori într-un *mediu*, în care nu se împarte nimic altceva decât coduri, și unde nu se desfășoară nimic în afară de recompunerea neîncetată a identității.

Ar fi o pierdere de timp să detaliem tot ceea ce se află în agonie în relațiile sociale existente. Se spune că familia revine, că ideea de cuplu revine. Dar familia care revine nu e aceeași care a plecat. Întoarcerea ei nu este decât o adâncire a separației dominante pe care o maschează, devenind ceea ce este prin această mascaradă. Toată lumea poate confirma rațiile de tristețe condensate de la an la an în reuniunile de familie, zâmbetele forțate, ciudățenia de a vedea pe toată lumea prefăcându-se inutil, senzația ca un cadavru stă acolo pe masă, și toată lumea se comportă de parcă n-ar fi nimic. De la flirt la divorț, de la coabitare la familia vitrege, toată lumea simte idiotenia tristului nucleu familial, dar mulți încă par să creadă că ar fi mai trist dacă ar renunța la el. Familia nu mai este atât de mult sufocarea controlului maternal sau patriarhatul bătailor cât e abandonul infantil spre o dependență vagă, în care totul este familiar, acest moment fără griji în fața unei lumi care nimeni nu poate nega că se descompune, o lume în care „a deveni auto-suficient” este un eufemism pentru „a fi găsit un șef”. Vor să folosească „familiaritatea” familiei biologice ca scuză pentru a consuma orice ardere pasională din noi și, sub pretextul că ne-au crescut, să ne facă să renunțăm la posibilitatea de a crește, precum și la tot ceea ce e serios în copilărie. Este necesar să ne protejăm de o asemenea coroziune.

Cuplul e ultimul stadiu al mării căderi sociale. Este oaza din mijlocul deșertului uman. Sub auspiciile „întimității”, ajungem la el căutând tot ceea ce evident a părăsit relațiile sociale contemporane: căldură, simplitate, adevăr, o viață fără teatru sau spectator. Dar odată ce vârful romantismului a fost depășit,

² Legile Ferry – ce fondau sistemul educațional secular și republican francez – au fost numite după Jules Ferry care le-a propus prima dată în 1881.

³ Un celebru infractor francez. 1936-1979

„intimitatea” rămâne goală: este ea însăși o invenție socială, vorbește în limba revistelor glamour și în limba psihologiei; ca orice altceva, este încărcată cu atât de multe strategii până în punctul sațietății. Nu este mai mult adevăr aici decât în altă parte; și aici domină minciunile și legile înstrăinării. Și când, cu mult noroc, cineva descoperă adevărul, acesta necesită o partajare care dezice chiar forma cuplului. Ceea ce permite ființelor să se iubească e același lucru care le face bune de iubit și distruge utopia autismului-pentru-doi.

În realitate, descompunerea tuturor formelor sociale este o binecuvântare. Este pentru noi condiția ideală pentru o experimentare sălbatică și masivă, cu noi aranjamente, cu noi fidelități. Faimoasa „resemnare parentală” a impus asupra noastră o confruntare cu lumea care cere o luciditate precoce, și prevestește minunate revolte ce vor veni. În moarte cuplului, vedem nașterea formelor perturbatoare de afectivitate colectivă, acum că sexul este epuizat iar masculinitatea și feminitatea defilează în haine mâncate de molii, acum că trei decenii de inovare pornografică continuă au epuizat toată atracția excelselor și eliberării. Contăm pe transformarea a ceea ce e necondiționat în relații, armura unei solidarități politice la fel de impenetrabilă pentru interferența statului ca și o tabără de țigani. Nu este nici un motiv pentru care subvențiile interminabile pe care numeroase rude se simt obligate să le dea progeniturilor lor proletariene, să nu devină o formă de patronaj în favoarea subminării sociale. „A deveni autonom” ar putea la fel de bine să însemne a învăța să lupți în stradă, să ocupi clădiri goale, să încetezi să mai muncești, să iubești cu nebunie și să furi din magazine.

Al treilea Cerc

„Viața, sănătatea și dragostea sunt precare – de ce ar fi munca o excepție?”

Nici o întrebare nu este mai confuză, în Franța, decât cea cu privire la muncă. Nici o relație nu este mai desfigurată decât cea dintre francezi și muncă. Mergi în Andalusia, în Algeria, în Napoli. Acolo urăsc profund munca. Mergi în Germania, în Statele Unite, în Japonia. Acolo venerază munca. Lucrurile se schimbă, e adevărat. Există mulți *otaku* în Japonia, *frohe Arbeitlose* în Germania și *dependenți de muncă* în Andalusia. Dar pentru moment, aceștia se încadrează la capitolul curiozități. În Franța, coborâm în patru labe penru a urca pe scara ierarhică, dar în intimitate ne auto-flatăm spunându-ne că de fapt nu ne interesează. Stăm la servicii până la 10 seara când suntem copleșiți cu sarcini, dar n-am avut niciodată scrupule când venea vorba de furatul materialelor de birou sau modificarea inventarului pentru a le putea vinde mai târziu. Urâm șefii, dar vrem să fim angajați cu orice chip. A avea o slujbă e o onoare, dar a munci e un semn de servilism. Pe scurt: ilustrarea clinică perfectă a isteriei. Iubim în timp ce urâm, urâm în timp ce iubim. Și știm cu toții stupoarea și confuzia care lovesc istericul atunci când își pierde victima – patronul său. Cel mai adesea, nu poate depăși momentul.

Această nevroză este fundația pe care guverne succesive au putut să declare război lipsei locurilor muncă, pretinzând că duc o „luptă cu șomajul” în timp ce foști manageri campau cu telefoanele lor în adăposturile Crucii Roșii de pe malurile Senei. În timp ce Departamentul Muncii manipula masiv statisticile pentru a aduce cifrele șomajului sub două milioane. În timp ce traficul de droguri și cecurile de ajutor social erau singurele garanții, după cum a recunoscut statul francez, împotriva posibilității agitației sociale în fiecare moment. Economia psihică a francezilor precum și stabilitatea politică a țării sunt în joc în menținerea ficțiunii muncitorești.

Scuzați-ne dacă ne furem în treaba asta.

Apartinăm unei generații care trăiește *foarte bine* în această ficțiune. Care nu a depins niciodată nici de o pensie și nici de dreptul de a munci, ca să nu mai vorbim de drepturile „la” servicii. Asta nu e nici măcar „precar”, după cum vor să teoretizeze cele mai avansate facțiuni ale stângii militante, pentru că a fi precar înseamnă încă să te definești în relație cu sfera muncii, și anume cu *descompunerea sa*. Acceptăm necesitatea găsirii banilor, prin orice mijloace, pentru că în prezent este imposibil să trăiești fără ei, dar respingem necesitatea de a munci. Și în plus, noi nu mai muncim: *noi ne executăm sentința*. Afacerile nu sunt un loc în care existăm, ci un loc prin care trecem. Nu suntem cinici, ci doar refuzăm să fim înșelați. Toate aceste discursuri despre motivație, calitate și investiție personală, trec pe lângă noi, spre marea disperare a managerilor de resurse umane. Ei spun că suntem dezamăgiți de afaceri, că acestea au eșuat în a onora loialitatea părinților noștri, că au renunțat la ei prea ușor. Mint. Pentru a fi dezamăgit, cineva ar fi trebuit să spera ceva. Iar noi nu am sperat niciodată nimic în ce privește afacerile: le vedem așa cum sunt și cum au fost mereu, un joc al fraierilor cu grade variabile de confort. În numele părinților noștri, singurul nostru regret este că au căzut în capcană, cel puțin cei ce au crezut.

CONFUZIA SENTIMENTALĂ CARE ÎMPREJMUIEȘTE CHESTIUNEA muncii poate fi explicată astfel: noțiunea de muncă a inclus în permanență două *dimensiuni* contradictorii: o dimensiune a *exploatării* și o dimensiune a *participării*. Exploatarea puterii de muncă individuale și colective prin apropierea privată sau socială a surplusului de valoare; participarea într-un efort comun prin relațiile ce leagă pe cei ce colaborează în inima universului producției. Aceste două dimensiuni sunt confundate într-un mod pervers în noțiunea de muncă, explicând indiferența muncitorilor, la sfârșitul zilei, atât față de retorica marxistă – care neagă dimensiunea participării – cât și față de cea managerială – care neagă dimensiunea exploatării. De aici ambivalența relației de muncă, care este rușinoasă într-atât încât ne face străini de ceea ce facem, și – în același timp –adorăți, în măsura în care o parte din noi este adusă

în joc. Dezastrul a apărut deja: el rezidă în tot ceea ce a trebuit să fie distrus, în toți cei ce au trebuit să fie dezrădăcinați, astfel încât muncă să ajungă să fie *singurul mod de viață*. Oribilitatea muncii stă mai puțin în munca propriu-zisă și mai mult în devastarea metodică, timp de secole, a tot ceea ce nu e muncă: familiaritățile cartierului și comerțului, ale satului, luptei, rudeniei, atașamentul nostru față de locuri, ființe, anotimpuri, față de moduri de a face lucruri și de a vorbi.

Aici rezidă paradoxul curent: munca a triumfat complet peste toate celelalte moduri de existență, chiar în momentul în care muncitorii au devenit de prisos. Câștigurile în productivitate, externalizare, mecanizare, producție automată și digitală au progresat atât de mult încât aproape că au redus la zero cantitatea de forță de muncă vie necesară în manufacturarea oricărui produs. Trăim paradoxul unei societăți de muncitori fără muncă, în care divertismentul, consumul și plăcerea nu fac decât să sublinieze lipsa de la care ar trebui să ne distragă atenția.

Mina din Carmaux, cunoscută pentru un secol de greve violente, a fost acum transformată în Cape Discovery. Este un „multiplex” de divertisment, pentru skateboarding și ciclism, recunoscut printr-un „Muzeu Minier” în care sunt simulate explozii de metan pentru turiști.

În corporații, munca este divizată într-un mod din ce în ce mai vizibil în poziții cu abilități deosebite de cercetare, concepere, control, coordonare și comunicare, care implementează toate cunoștințele necesare pentru noul proces de producție cibernetică, și în poziții lipsite de abilități pentru administrarea și supravegherea acestui proces. Primele sunt puține la număr, foarte bine plătite și prin urmare foarte căutate, astfel că minoritatea care ocupă aceste poziții va face orice pentru a nu risca să le piardă. Ei și munca lor sunt efectiv legați într-o îmbrățișare chinuitoare. Manageri, oameni de știință, lobby-iști, cercetători, programatori, dezvoltatori, consultanți și ingineri, nu se opresc practic *niciodată* din muncit. Chiar și viețile lor sexuale servesc la augmentarea productivității. Un filosof de Resurse Umane scrie, „cele mai creative afaceri sunt cele cu cel mai mare număr de relații intime”. „Asociații afacerii”, confirmă un Manager de Resurse Umane de la Daimler-Benz, „sunt o parte importantă a capitalului afacerii [...] Motivația lor, cunoștințele lor, capacitatea lor de inovație și atenția lor la dorințele clientului, constituie materia primă a serviciilor inovative [...] Comportamentul lor, competența lor socială și emoțională, sunt un factor în creștere în evaluarea muncii lor [...] Aceasta nu va mai fi evaluată în termeni de ore la muncă, ci pe baza obiectivelor îndeplinite și calității rezultatelor. Ei sunt antreprenori”.

Seria de sarcini care nu poate fi delegată automatizării, formează un grup confuz de slujbe care, pentru că nu pot fi ocupate de mașinării, sunt ocupate de orice fel de oameni: magazioneri, oameni de depozit, muncitori la liniile de asamblare, muncitori sezonieri, etc. Această forță de muncă flexibilă, nediferențiată, care merge de la o sarcină la alta și nu rămâne niciodată mult într-o afacere, nu se mai poate consolida pe sine ca o forță, fiind în afara centrului procesului de producție și fiind angajată să acopere găurile produse de ceea ce încă nu a fost mecanizat, ca și când ar fi pulverizată într-o multitudine de interstii. Muncitorul temporar este imaginea muncitorului care nu mai este muncitor, care nu mai are o *breaslă* – ci doar abilități pe care le vinde când poate – și a cărui simplă disponibilitate este de asemenea un fel de muncă.

PE MARGINILE ACESTEI FORȚE DE MUNCĂ care este eficientă și necesară funcționării mașinării, se află o majoritate crescândă care a devenit de prisos, care cu siguranță este de folos la fluxul producției dar nu și la altceva, fapt ce introduce riscul ca, în starea lor de inactivitate, să pornească sabotarea mașinării. Amenințarea demobilizării generale este fantoma care bântuie sistemul de producție curent. Nu toată lumea răspunde la întrebarea „de ce să muncești?” în același mod ca acest fost beneficiar de ajutor social: „pentru binele meu, trebuie să mă țin ocupat”. *Există un risc serios în a ajunge să ne găsim o slujbă în chiar starea noastră de inactivitate*. Această populație plutitoare trebuie ținută cumva ocupată. Dar până în ziua de azi, nu au găsit o metodă disciplinară mai bună decât salariile. Prin urmare este necesară urmărirea dezmembrării „câștigurilor sociale”, astfel ca cei mai neliniștiți, cei ce se vor preda doar puși în fața alegerii între a muri de foame și a stagna în închisoare, sunt atrași înapoi spre munca plătită. Înfloritorul comerț de sclavi din „serviciile personale” trebuie să continue: curățenie, catering, masaj, îngrijirea copiilor, prostituție, meditații, terapie, ajutor psihologic, etc. Acesta e însoțit de creșterea continuă a standardelor de securitate, igienă, control, și cultură, și de o reciclare accelerată

a modelor, fiecare din acestea stabilind nevoia unor astfel de servicii. În Rouen, avem acum „contoare umane pentru parcări”: cineva care așteaptă pe stradă și îți dă tichetul tău de parcare, iar dacă plouă îți va împrumuta și o umbrelă.

ORDINEA MUNCII ERA ORDINEA UNEI LUMI. Dovada ruinei sale este șocantă pentru cei ce sunt terifiați de ce va veni după aceea. Munca de astăzi este legată mai puțin de necesitatea *economică* de a produce bunuri decât de necesitatea *politică* de a produce producători și consumatori, și de a conserva prin orice mijloace necesare ordinea muncii. Producerea *sinelui* devine ocupația dominantă a unei societăți în care producția nu mai are un obiect: ca un dulgher care a fost dat afară din atelierul său și din disperare începe să se lovească cu ciocanul și să se taie cu fierăstrăul. Toți acești tineri care zâmbesc la interviurile pentru locuri de muncă, care au dinții albiți pentru a le da un avantaj, care învață engleza pentru a avansa în carieră, care se căsătoresc sau divorțează pentru a urca pe scară, care fac cursuri de leadership sau practică „auto-îmbunătățirea” pentru a putea „administra mai bine conflictele” – „cea mai intimă ‘auto-îmbunătățire’”, spune un guru, „va duce la o crescută stabilitate emoțională, la relații mai bune și mai deschise, la concentrare intelectuală mai ascuțită, și prin urmare la o mai bună performanță economică”. Această mică mulțime agitată care așteaptă cu nerăbdare să fie angajată în timp ce face tot ce poate ca să pară naturală, este rezultatul unei încercări de a salva ordinea muncii printr-un etos de *mobilitate*. A fi mobilizat înseamnă a vorbi de muncă, nu ca de o activitate ci ca de o *posibilitate*. Dacă persoana neangajată își scoate piercing-urile, merge la frizer și se ține ocupată cu „proiecte”, dacă lucrează într-adevăr la potențialul său de „angajabilitate”, cum se spune, este pentru că așa își demonstrează mobilitatea. Mobilitatea este ușoara detașare de sine, această minimă deconectare de ceea ce ne constituie, această condiție de ciudățenie prin care sinele poate fi luat ca obiect de muncă, acum devenind posibilă vinderea *sinelui* mai degrabă decât vinderea forței de muncă, pentru a fi remunerat nu pentru ceea ce faci ci pentru ceea ce ești, pentru controlul nostru excepțional al codurilor sociale, pentru talentele noastre relaționale, pentru zâmbetul nostru și pentru modul în care ne prezentăm. Acesta este noul standard al socializării. Mobilitatea aduce în discuție o fuziune a celor doi poli contradictorii ai muncii: aici participăm la propria noastră exploatare, iar toată participarea e exploatată. În mod ideal, tu însuți ești o mică afacere, propriul tău șef, propriul tău produs. Fie că cineva lucrează sau nu, este o chestiune de generare de contacte, abilități, relaționări, pe scurt: „capital uman”.

Dispoziția planetară spre mobilizare sub cel mai firav pretext – cancer, „terorism”, un cutremur, oamenii fără adăpost – însumează determinarea puterilor conducătoare de a menține domnia muncii mai presus de dispariția ei fizică.

Aparatul de producție curent este, prin urmare, pe de o parte, o mașinărie gigantică de mobilizare psihică și fizică, de extragere a energiei din oamenii care au devenit de prisos și, pe de altă parte, este o mașină de *sortare* care alocă supraviețuirea subiectivităților conforme și respinge toți „indivizii problemă”, toți cei ce întruchipează un alt uz al vieții și, în acest fel, îi rezistă. Pe de o parte, sunt aduse la viață fantome, iar pe de altă parte, cei în viață sunt lăsați să moară. Aceasta este funcția politică propriu-zisă a aparatului de producție contemporan.

A ORGANIZA PESTE ȘI ÎMPOTRIVA MUNCII, a părăsi colectiv regimul mobilității, a demonstra existența unei vitalități și a unei discipline tocmai *în demobilizare*, este o crimă pentru care o civilizație îngenuncheată nu ne va ierta. De fapt, este singura modalitate de a-i supraviețui.

Al patrulea cerc

„Mai simplu, mai amuzant, mai mobil, mai sigur!”

Am auzit destule despre „oraș” și „țară”, și mai ales despre presupusa opoziție antică dintre cele două. De aproape sau de departe, ceea ce ne înconjoară nu arată deloc așa: este o singură pătură urbană, fără formă sau ordine, o zonă sumbră, nesfârșită și nedeterminată, un șir global neîntrerupt de centre de orașe și parcuri naturale asemănătoare muzeelor, cu proiecte enorme de locuințe suburbane și proiecte agricole masive, zone industriale și subdiviziuni, birturi de țară și baruri la modă: metropola. Cu siguranță, orașul antic a existat, la fel ca și cele din timpurile medievale și moderne. Dar nu există ceva numit oraș metropolitan. Tot teritoriul este sintetizat înăuntrul metropolei. Totul ocupă același spațiu, dacă nu din punct de vedere geografic atunci prin angrenarea rețelelor sale.

Datorită faptului că orașul a dispărut în sfârșit, acum a devenit fetișizat, ca istorie. Clădirile fabricilor din Lille devin săli de concerte. Centrul reconstruit din beton al Le Havre este acum locație Unesco World Heritage. În Beijing, hutong-urile ce împrejmuiau Orașul Interzis au fost dărâmate și înlocuite de versiuni false, plasate puțin mai departe, puse la vedere pentru turiști. În Troyes, pe clădirile din beton sunt lipite fațade pe jumătate din lemn, care seamănă cu magazinele victoriene de la Disneyland mai mult decât cu orice altceva. Vechile centre istorice, odată focarul acțiunilor revoluționare, sunt acum chibzuit integrate în diagrama organizațională a metropolei. Au fost cedate turismului și risipei ostentative. Sunt insulele de vis ale mărfurilor, susținute de expozițiile și decorațiile lor, și chiar de forță dacă este necesar. Sentimentalitatea opresivă a fiecărui „Sat de Crăciun” este compensată cu din ce în ce mai mulți agenți de securitate și patrulare de oraș. Controlul are un mod minunat de a se integra în peisajul mărfurilor, arătându-și fața autoritară oricui vrea s-o vadă. Este o eră a fuziunilor, a muzicii, a bastoanelor telescopice ale poliției și a vâții de zahăr. Părți egale de supraveghere a poliției și vrajă!

Acest gust pentru „autentic”, și pentru controlul care vine odată cu el, este susținut de mica burghezie prin plimbările lor colonizatoare prin cartierele muncitorești. Împinși în afara centrelor orașelor, ei găsesc la frontiere acel tip de „senzație de cartier” care le lipsea din casele prefabricate din suburbie. Gonind săracii, mașinile, și imigranții, făcând *curățenie*, scăpând de toți microbii, mica burghezie pulverizează chiar lucrul pe care veniseră să-l caute. Un ofițer de poliție și un gunoier își dau mâna într-o imagine de pe un afiș publicitar din oraș, sloganul fiind: „Montauban – Oraș Curat”.

Același simț de decentă care obligă urbanistii să înceteze să vorbească despre „oraș” (pe care l-au distrus) și să vorbească, în schimb, despre „urban”, ar trebui de asemenea să-i oblige să renunțe la „țară” (din moment ce nu mai există). Maselor stresate și dezrădăcinate li se arată în schimb viața la țară, o viziune a trecutului care e ușor de înscenat acum că oamenii de la țară au fost atât de săraciți. Este o campanie de marketing desfășurată pe un „teritoriu” unde totul trebuie valorizat sau reconstituit ca moștenire națională. Peste tot este același vid rece, care se întinde până și în cele mai ascunse și rustice colțuri.

Metropola este moartea simultană a orașului și a țării. Este intersecția unde se întâlnește toată mica burghezie, în mijlocul acestei clase de mijloc, care se întinde la infinit, un rezultat atât al părăsirii ruralului cât și al invadării urbanului. Acoperirea planetei cu sticlă s-ar potrivi perfect cinismului arhitecturii contemporane. O școală, un spital, sau un centru media sunt toate variații ale aceleiași teme: transparență, neutralitate, uniformitate. Aceste clădiri masive, fluide sunt concepute fără nevoia de a ști ce vor găzdui. Ar *putea fi aici* la fel de mult cum ar putea fi în altă parte. Ce să faci cu toate turnurile de birouri din La Defense din Paris, blocurile de apartamente din La Part Dieu din Lyon, sau complexele

comerciale din EuraLille? Expresia „flambant neuf”¹ cuprinde perfect destinele lor. Un călător scoțian mărturisește atracția unică a puterii focului, vorbind după ce rebelii au incendiat Hotel de Ville din Paris în Mai 1871: „Niciodată nu mi-aș fi putut imagina ceva atât de frumos. Este superb. Nu voi nega faptul că oamenii Comunei sunt tâlhari înfricoșători. Dar ce artiști! Și nici măcar nu erau conștienți de propria lor operă de artă! [...] Am văzut ruinele Amalfi îmbăiate în valurile azurii ale Mediteranei, și ruinele templelor Tung-hoor din Punjab. Am văzut Roma și multe alte lucruri. Dar nimic nu se poate compara cu ceea ce am văzut în fața propriilor mei ochi în noaptea asta.”

ÎNCĂ MAI RĂMÂN CÂTEVA FRAGMENTE ALE ORAȘULUI și câteva urme ale țării, prinse în bucla metropolitană. Dar vitalitatea a cuprins părți întregi din așa-numitele cartiere „problemă”. Este un paradox faptul că locurile considerate a fi cele mai puțin locuibile se dovedesc a fi singurele care sunt în vreun fel locuite. O veche cocioabă squat-ată pare mult mai locuită decât așa numitele apartamente de lux unde e posibil doar să pui mobila și să aranjezi decorul numai bine în timp ce aștepti următoarea mutare. În cadrul multor megalopolisuri ale zilelor noastre, zonele cu cocioabe sunt ultimele zone în care se trăiește și în care se poate trăi, și, de asemenea, cele mai mortale. Ele sunt reversul decorului electronic al metropolei globale. Turnurile cu dormitoare din suburbiile de la nord de Paris, abandonate de o mică burghezie care a plecat în căutarea piscinelor, au fost readuse la viață de șomajul în masă iar acum radiază mai multă energie decât Cartierul Latin. În cuvinte la fel de mult ca și în foc.

Conflagrația din Noiembrie 2005 nu a fost rezultatul deposedării extreme, așa cum e înfățișată de cele mai multe ori. A fost, din contra, o posesiune completă a unui teritoriu. Oamenii pot incendia mașini pentru că sunt nervoși, dar să menții revoltele timp de o lună, în timp ce ții poliția sub tensiune – ca să faci asta trebuie să știi cum să te organizezi, trebuie să stabilești complicități, trebuie să știi perfect terenul, și să împarți o limbă și un dușman comun. Milă după milă, și săptămână după săptămână, focul se împânzea. Noi flăcări au răspuns celor originale, apărând acolo unde erau așteptate cel mai puțin. Zvonurile nu pot fi interceptate.

METROPOLA ESTE UN TEREN DE CONFLICT CONSTANT CU INTENSITATE MICĂ, în care capturarea Basra, Mogadishu sau Nablus, marchează puncte culminante. Pentru un lung timp, orașul era un loc pe care armata îl evita, sau în cel mai rău caz, îl asedia; dar metropola este perfect compatibilă cu războiul. Conflictul armat este doar un moment în reconfigurarea sa permanentă. Bătăile purtate de marile puteri seamănă cu un fel de nesfârșită muncă a poliției în găurile negre ale metropolei, „fie că e în Burkina Faso, în South Bronx, în Kamagasaki, în Chiapas sau în La Courneuve”. Nemaifiind subsumate victoriei sau păcii, sau măcar a restabilirii ordinii, astfel de „intervenții” continuă o operațiune de securitate care este în permanență în practică. Războiul nu mai este un eveniment distinct în timp, ci în schimb se împarte într-o serie de micro-operațiuni, realizate atât de armată cât și de poliție, pentru a asigura securitatea.

Poliția și armata evoluează în paralel și în pas de marș. Un criminalist cere ca brigăzile naționale ale poliției de revoltă să se reorganizeze în unități mici, profesionalizate și mobile. Academia militară, leagănul măsurilor disciplinare, își regândește propria organizare ierarhică. Pentru batalionul său de infanterie, un ofițer NATO adoptă „o metodă participativă ce implică pe toată lumea în analiza, prepararea, executarea și evaluarea unei acțiuni. Planul este discutat și rediscutat zile întregi, trecut prin faza de antrenament și conform cu informațiile cele mai recente [...] Nimic nu se compară cu planificarea de grup pentru a construi coeziunea și moralul echipei”.

Forțele armate nu se adaptează pur și simplu la metropolă, ele o produc. Astfel, de la lupta din Nablus, soldații israelieni au devenit designeri de interior. Forțați de gherilele palestiniene să abandoneze străzile, care au devenit prea periculoase, au învățat să avanseze vertical și orizontal în inima arhitecturii urbane, făcând găuri în pereți și în tavanuri pentru a putea merge prin ele. Un ofițer din Forțele de Apărare Israeliene, și absolvent de filosofie, explică: „inamicul interpretează spațiul într-o manieră clasică, tradițională, și nu vreau să mă supun acestei interpretări și să cad în capcanele lui. [...] Vreau să-l surprind! Aceasta este esența războiului. Trebuie să câștig [...] De aceea am optat pentru metodologia

¹ „flambant neuf” – literal, „arzând de nou” – echivalentul francez al expresiei „brand new” din engleză;

mişcării prin pereți [...] Ca un vierme care își mănâncă drumul spre înainte”. Spațiul urban este mai mult decât teatrul confruntărilor, reprezintă de asemenea și mijloacele. Aceasta amintește de sfatul lui Blanqui, care a recomandat (în acest caz pentru partea insurecțională) ca viitorii insurgenți ai Parisului să ocupe casele de pe străzile baricadate pentru a-și proteja pozițiile, că ar trebui să facă găuri în pereți pentru a permite trecerea între case, să dărâme scările de la parter și să facă găuri în tavane pentru a se apăra de potențialii atacatori, să scoată ușile și să le folosească pentru a baricada ferestrele, și să transforme fiecare etaj într-un foisor cu arme.

Metropola nu este doar această adunătură urbană, această coliziune finală între oraș și țară. Este de asemenea un flux de ființe și lucruri, un *curent* care merge prin rețele de fibră optică, prin liniile de trenuri de mare viteză, prin sateliți și prin camere de supraveghere video, asigurându-se că această lume nu se oprește din alergarea direct înspre propria ruină. Este un curent care ar prefera să tragă totul cu el în mobilitatea sa fără speranță, să ne *mobilizeze* pe fiecare dintre noi. Unde informația ne agresează ca un fel de forță ostilă. Unde singurul lucru care mai rămâne de făcut este fuga. Unde devine greu să așteptăm chiar al nu știu câțalea metrou.

O dată cu proliferarea mijloacelor de transport și comunicare, și cu atracția de a fi mereu altundeva, suntem în permanență împărțiți între *aici* și *acum*. Sari într-un intercity sau într-un tren local, ridică un telefon – pentru a fi *deja plecat*. Astfel de mobilitate nu înseamnă niciodată altceva decât dezrădăcinare, izolare, exil. Ar fi insuportabil dacă nu ar fi mereu mobilitatea *unui spațiu privat*, unui interior portabil. Balonul privat nu pocnește, plutește în jur. Procesul de coonizare nu dispune nicăieri, ci este doar pus în mișcare. De la o gară, la un parc, la o bancă comercială, de la un hotel la altul, există pretutindeni o străinătate, o senzație atât de banală și de obișnuită încât devine ultima formă de familiaritate. Excesul metropolitan este acest amestec capricios de dispoziții definite, recombinate la nesfârșit. Centrele orașului din metropolă nu sunt clone ale lor însuși, ci oferă în schimb propriile lor auri; alunecăm de la una la cealaltă, alegând-o pe asta și respingând-o pe aia, pe melodia unui fel de excursie de cumpărături existențiale printre diferite tipuri de baruri, oameni, design-uri sau playlist-uri. „Cu mp3 player-ul meu, sunt stăpânul lumii mele”. Pentru a face față uniformității care ne înconjoară, singura noastră opțiune este să ne renovăm constant lumea interioară, ca un copil care construiește aceeași casă mică de nenumărate ori, sau precum Robinson Crusoe reproduce universul său de neguțător pe o insulă pustie – dar insula noastră pustie este civilizația însăși, și sunt miliarde din noi care suntem aruncați pe țărnișurile ei.

Exact din cauza acestei arhitecturi de fluxuri, metropola este una din cele mai vulnerabile aranjamente umane care a existat vreodată. Suple, subtilă dar vulnerabilă. O închidere brutală a granițelor pentru a evita o epidemie furioasă, o întrerupere bruscă a liniilor de alimentare, blocade organizate pe axele de comunicare – și întreaga fațadă se dărâmă, o fațadă ce nu mai poate masca scenele de măcel care o bântuie de dimineață până seara. Lumea nu s-ar mișca atât de repede dacă nu ar trebui să își întreacă în permanență propriul colaps.

Metropola încearcă să se adăpostească de defecțiuni inevitabile prin structura rețelei sale, prin întreaga infrastructură tehnologică de noduri și conexiuni, prin arhitectura sa descentralizată. Internetul ar trebui să reziste unui atac nuclear. Controlul permanent al fluxului informațional, al oamenilor și produselor, face sigură mobilitatea metropolei, în timp ce sistemele sale de urmărire asigură că nici un container de aprovizionare nu se pierde, că nici măcar un singur dolar nu se pierde în nici o tranzacție, și că nici un terorist nu ajunge în vreun avion. Totul mulțumită unui cip RFID, unui pașaport biometric, unui profil ADN.

Dar metropola produce de asemenea și mijloacele pentru propria sa distrugere. Un expert de securitate american explică înfrângerea din Iraq ca rezultat al capacității gherilelor de a profita de noi modalități de comunicare. Invazia SUA nu a importat în Iraq atâta democrație câte rețele cibernetice. Au adus cu ei una din armele proprii lor înfrângerii. Proliferarea telefoanelor mobile și punctelor de acces la internet au dat gherilelor noi mijloace de auto-organizare și le-a permis să devină ținte slabe.

Fiecare rețea are punctele sale slabe, nodurile ce trebuie desfăcute pentru a întrerupe circulația, pentru a descălci pânza. Ultima mare pană de curent europeană a dovedit-o: un singur incident cu un

fir de înaltă tensiune și o bună parte din continent a fost aruncată în întuneric. Pentru ca ceva să se poată ridica în mijlocul metropolei și să deschidă alte posibilități, primul act trebuie să fie întreruperea acestui *perpetuum mobile*. Asta au înțeles rebelii taiwanezi atunci când au dărâmat stații electrice.

Asta au înțeles protestatarii francezi anti-CPE² în 2006 atunci când au închis universitățile cu intenția de a bloca întreaga economie. Asta au înțeles docherii americani atunci când au intrat în grevă în Octombrie 2002, pentru a susține 300 de slujbe, blocând principalele porturi de pe Coasta de Vest timp de zece zile. Economia americană este atât de dependentă de bunuri venite din Asia încât costul blocajului a depășit un miliard de dolari pe zi. Cu zece mii de oameni, cea mai mare putere economică a lumii poate fi îngenunchiată. Conform anumitor „experți”, dacă acțiunea ar mai fi ținut o lună, ar fi produs „o recesiune în Statele Unite și un coșmar economic în Asia de Sud”.

² O mișcare franceză din 2006, alcătuită în principal din elevi de liceu și studenți, împotriva unei noi legi de angajare (Contrat premiere embauche – CPE) care permite contracte de slujbe mai puțin sigure pentru tineri.

Al cincilea Cerc

„Mai puține posesiuni, mai multe conexiuni!”

Treizeci de ani de „criză”, șomaj în masă și creștere în stagnare, și ei încă vor ca noi să mai credem în economie. Treizeci de ani punctați, ce-i drept, de pauze înșelătoare: pauza din 1981-83, când am fost înșelați să credem că un guvern de stânga ar putea să îmbunătățească situația oamenilor; pauza „banilor ușori” dintre 1986-89, când trebuia ca toți să joace pe piață și să se îmbogățească; pauza internetului dintre 1998-2001, când toată lumea trebuia să aibă o carieră virtuală fiind bine conectat, când o Franță diversă dar unită, culturală și multiculturală, ar aduce acasă fiecare Cupă Mondială. Dar iată-ne, am epuizat rezerva de deziluzionări, am atins fundul și suntem complet faliți sau îngropați în datorii.

Trebuie să vedem că economia nu este „în” criză, economia este ea însăși criza. Nu e vorba că nu există destule locuri de muncă, ci că există *prea mult de muncă*. Luând toate lucrurile în considerare, nu e criza cea care ne deprimă, ci creșterea. Trebuie să recunoaștem că litania prețurilor bursei ne mișcă dintr-o parte într-alta la fel de mult ca o slujbă latină. Din fericire pentru noi, suntem chiar destui care am ajuns la această concluzie. Nu vorbim de cei ce trăiesc din diverse înșelătorii, care fac trafic cu din-astea sau din celelalte, sau care trăiesc din ajutorul social de 10 ani. Sau de cei care nu își mai găsesc identitatea în slujbele lor, și trăiesc pentru timpul liber. Nu vorbim nici de cei care au fost măturați sub preș, cei ascunși care se mulțumesc cu cel mai puțin, și totuși sunt mai mulți decât restul. Toți cei loviți de această bizară *detașare în masă*, înmulțind rândurile pensionarilor și a forței de muncă flexibile, în mod cinic supra-exploatate. Nu vorbim de ei, deși și ei ar trebui, într-un fel sau altul, să ajungă la o concluzie similară.

Vorbim de toate țările, ba chiar de continente întregi, care și-au pierdut speranța în economie, fie pentru că au văzut FMI-ul venind și plecând printre crize și pierderi enorme, sau pentru că au prins gustul Băncii Mondiale. Criza fină a vocației pe care Vestul o experimentează acum este complet absentă în aceste locuri. Ce se întâmplă în Guinea, Rusia, Argentina și Bolivia este o demitizare violentă și de durată a acestei religii și a clerului său. „Ce sunt o mie de economiști FMI pe fundul mării?”, întreaba gluma despre Banca Mondială, – „un început bun”. O glumă rusească: „Se întâlnesc doi economiști. Unul îl întreabă pe celălalt: Înțelegi ce se întâmplă? Celălalt răspunde: Așteaptă, îți voi explica. Nu, nu, răspunde primul, explicarea nu e o problemă, și eu sunt economist. Ce te întrebam era: înțelegi?”

Părți întregi din acest cler pretind a fi dizidenți și a critica dogma acestei religii. Cea mai recentă încercare de a reînvia așa numita „știință a economiei” – un curent care își spune foarte serios „economie post-autistă” – trăiește prin dezmembrarea uzurpărilor, prestidigitații și cărți gătite ale unei științe a cărei singure funcții tangibile este de a zgudui chivotul în timpul vociferărilor șefilor, dând cererilor lor de supunere o notă ceremonială, și făcând în cele din urmă ceea ce ar fi trebuit să facă mereu: *să dea explicații*. Pentru că sărăcia totală devine intolerabilă în momentul în care este arătată așa cum e, fără cauză sau motiv.

NIMENI NU MAI RESPECTĂ ACUM BANII, nici cei care îi au, nici cei care nu-i au. Când sunt întrebați ce vor să ajungă într-o zi, douăzeci la sută din tinerii germani răspund „artist”. Munca nu mai este înțeleasă ca un dat al condiției umane. Departamentele de contabilitate ale corporațiilor mărturisesc că nu au nici cea mai vagă idee de unde vine valoarea. Proasta reputație a pieței ar fi făcut-o acum zece ani dacă n-ar fi fost scandalul și furia, ca să nu mai vorbim de buzunarele adânci ale apologetilor săi. Acum este de bun simț să vezi progresul ca fiind sinonim cu dezastrul. În lumea economicului, totul este în aer, la fel ca URSS-ul sub Andropov¹. Oricine și-a petrecut puțin timp analizând ultimii ani

¹ Andropov a fost Secretar General al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice din 1982 în 1984.

ai URSS-ului știe foarte bine că apelurile la bunăvoință, venite din partea conducătorilor noștri, toate fanteziile lor despre un viitor care a dispărut fără urmă, toate procesiunile lor de credință în „reformarea” a ceva sau a altceva, sunt doar primele fisuri în structura zidului. Prăbușirea blocului socialist nu a fost în nici un fel victoria capitalismului: a fost doar falimentul uneia din formele pe care o ia capitalismul. De altfel, dispariția URSS-ului nu a survenit pentru că s-a revoltat un popor ci pentru că nomenclatura trecea printr-un proces de reconversie. Când a proclamat sfârșitul socialismului, o mică fracțiune din clasa conducătoare s-a emancipat de la datoriile anacronice care o mai legau încă de popor. A preluat controlul *privat* a ceea ce controla deja în numele „tuturor”. În fabrici, gluma era: „noi ne prefacem că muncim, ei se prefac că ne plătesc”. Oligarhia a răspuns, „nu are nici un sens, să ne oprim din a ne preface!”. Au rămas cu materiile prime, infrastructurile industriale, complexul militar-industrial, băncile și cluburile de noapte. Restul lumii a primit sărăcie și emigrare. La fel cum nimeni, în timpul lui Andropov nu credea în URSS, nimeni din sălile de ședințe, ateliere și birouri nu crede în Franța de astăzi. „Nu are nici un sens”, răspund patronii și conducătorii politici, care nici nu se mai obosesc să pilească marginile „legilor de fier ale economiei”. Golesc fabricile în miezul nopții și anunță închiderea lor dimineața următoare. Nu mai ezită să trimită unități anti-teroriste pentru a opri o grevă, cum s-a întâmplat cu feriboturile și centrul de reciclare ocupat în Rennes. Activitatea brutală a puterii de astăzi este constituită atât din administrarea acestei ruine în timp și în același timp din stabilirea cadrului pentru o „nouă economie”.

ȘI TOTUȘI NU ESTE NICI UN DUBIU că suntem construiți pentru economie. Timp de generații am fost disciplinați, pacificați și transformați în *subiecte*, productivi prin natura noastră și mulțumiți să consume. Și brusc, tot ce am fost obligați să uităm este dezvăluit: faptul că *economia este politică*. Și că această politică este, astăzi, o politică a discriminării în cadrul unei umanități care a devenit, ca întreg, de prisos. De la Colbert² la de Gaulle, via Napoleon III, statul a considerat mereu economia ca fiind politică, după cum a făcut și burghezia (care profită de pe urma ei) și proletariatul (care o confruntă). Tot ce rămâne este această parte ciudată, mijlocie a populației, agregatul curios și lipsit de putere al *celor care nu sunt de partea nimănui*: mica burghezie. Ei au pretins în permanență că ei cred că economia este o realitate – pentru că neutralitatea lor este în siguranță acolo. Mici proprietari de afaceri, mici patroni, birocrați minori, manageri, profesori, jurnaliști, intermediari de orice fel compun această non-clasă în Franța, această gelatină socială compusă din masa tuturor celor care vor doar să-și trăiască micile lor vieți private la distanță de istorie și tumultul acesteia. Această mlaștină este predispusă să fie campionul falsei conștiințe, pe jumătate adormită și mereu pregătită să închidă ochii la războiul care se desfășoară de jur împrejurul ei. Fiecare clarificare a unui front în acest război este astfel acompaniat în Franța de invenția unei noi manii. În ultimii 10 ani, a fost vorba de ATTAC³ și de a lor neverosimilă „taxă Tobin” – o taxă a cărei implementare ar necesita nimic mai puțin decât un guvern global – cu simpatia sa pentru „economia reală”, opunându-se piețelor financiare, fără a mai menționa impresionanta sa nostalgie pentru stat. Comedia durează doar puțin, înainte de a se transforma în înșelătorie. Și atunci o alta manie o înlocuiește. Astfel că acum avem „creștere negativă”⁴.

În timp ce ATTAC a încercat să salveze economia *ca știință* cu popularele sale cursuri educaționale, creșterea negativă menține economia *ca moralitate*. Există doar o singură alternativă la apocalipsa ce vine: reducerea creșterii. Consumă și produ mai puțin. Fii cumpătat cu veselie. Mănâncă organic, mergi pe bicicletă, nu mai fuma, și acordă mai mare atenție produselor pe care le cumperi. Fii mulțumit cu ceea ce este strict necesar. Simplitate voluntară. „Redescoperă adevărata bogăție în înflorirea relațiilor sociale într-o lume sănătoasă”. „Nu epuiza capitalul nostru natural”. Lucrează înspre o „economie sănătoasă”. „Nici o regulă prin haos”. „Evită o criză socială care ar amenința democrația și umanismul”. Spus simplu:

² Jean-Baptiste Colbert a servit ca ministru francez de finanțe din 1665 până în 1683 sub conducerea regelui Louis XIV.

³ Asociația pentru Taxarea Tranzacțiilor Financiare pentru Ajutorul Cetățenilor (ATTAC) este o organizație non-politică care susține reformele social-democrate, în special „taxa Tobian” pe schimbul de monedă internațional, care are ca intenție micșorarea speculei monedei și finanțarea politicilor sociale.

⁴ La décroissance (creștere negativă) este o mișcare franceză ecologică, de stânga ce pledează pentru reducerea consumului și producției pentru durabilitatea mediului și pentru creșterea calității vieții.

fii economic. Mergi înapoi la economia tatălui tău, la era de aur a micii burghezii: anii 1950. „Când un individ este cumpătat, proprietatea își servește funcția perfect, și anume cea de a permite individului să se bucure de viața lui/ei la adăpost de existența publică, în sanctuarul privat al vieții lui sau al ei.

UN GRAFICIAN CARE POARTĂ UN PULOVER FĂCUT DE MÂNĂ bea un cocktail de fructe cu câțiva prieteni pe terasa unei cafenele „etnice”. Sunt vorbăreți și cordiali, glumesc puțin, se asigură ca nu sunt prea zgomotoși sau prea tăcuți, își zâmbesc unul altuia, cu fericire: suntem atât de civilizați. După aceea, unii dintre ei vor merge să lucreze în grădina comunității cartierului, în timp ce alții se vor delecta cu olăritul, cu ceva Budism Zen, sau cu crearea unui film animat. Ei găsesc conexiunea în sentimentul de infatuare că ei constituie o nouă umanitate, mai isteată și mai rafinată decât precedentă. Și au dreptate. Este un acord curios între Apple și mișcarea creșterii negative cu privire la civilizația viitorului. Ideea unor oameni despre întoarcerea la economia anilor trecuți oferă altora ecranul potrivit în spatele căruia un mare salt înainte din punct de vedere tehnologic poate fi lansat. Pentru că în istorie nu există întoarcere înapoi. Orice îndemn de întoarcere la trecut este doar expresia unei forme de conștiință a prezentului, și rareori cel mai puțin modern. Nu e o coincidență faptul că creșterea negativă este bannerul agenților de publicitate dizidenți ai revistei *Casseurs de Pub*⁵. Inventatorii creșterii zero – Clubul Romei în 1972 – erau ei înșiși un grup de industriași și birocrați care se bazau pe o lucrare de cercetare scrisă de ciberneticieni de la MIT.

Această convergență cu greu poate fi considerată o coincidență. Este o parte a marșului forțat spre o economie modernizată. Capitalismul a luat cât a putut din desfacerea tuturor legăturilor sociale vechi, și este acum în procesul reconstrucției sale prin reînnoirea aceluiași legături *conform propriilor sale reguli*. Viața socială metropolitană contemporană este incubatorul său. În același fel, a răvășit lumea naturală și este condus de fantezia că poate fi acum reconstituit la fel ca multe alte medii controlate, mobilat cu toți senzorii necesari. Această nouă umanitate cere o nouă economie care nu ar mai fi o sferă separată de existență ci, din contra, chiar țesutul său, materia primă a relațiilor umane; cere o nouă definiție a muncii ca muncă pe cineva, o nouă definiție a capitalului ca și capital uman, o nouă idee a producției ca producție a relațiilor, și a consumului ca și consum al situațiilor; și mai presus de toate, o nouă idee a valorii care ar cuprinde toate calitățile ființelor.

Această „bioeconomie” înfloritoare conține planeta ca un sistem închis ce trebuie administrat și pretinde să stabilească fundațiile pentru o știință care ar integra toți parametrii vieții. O astfel de știință amenință să ne facă să ne fie dor de zilele în care indici pe care nu te puteai baza cum e creșterea GDP trebuiau să măsoare bunăstarea oamenilor – pentru că măcar nimeni nu credea în ele.

„Revalorizați aspectele non-economice ale vieții” este sloganul împărțit de mișcarea creșterii negative și programul de reformă a capitalului. Sate-eco, camere de supraveghere video, spiritualitate, biotehnologii și sociabilitate, toate aparțin aceleiași „paradigme civilizaționale” care se conturează acum, aceea a unei economii totale reconstruite de jos în sus. Matricea sa intelectuală este chiar cibernetica, știința sistemelor – adică, știința *controlului lor*. În secolul 17 era necesar, pentru a impune complet forța economiei și etosul său de muncă și aviditate, pentru a închide și elimina întreaga masă de paraziți, mincinoși, vrăjitoare, nebuni, derbedei și toți ceilalți vagabonzi săraci, o întreagă umanitate a cărei existență a dat minciuna ordinii interesului și continenței. Noua economie nu poate fi stabilită fără o selecție similară de subiecte și zone selectate pentru transformare. Haosul de care auzim în mod constant va furniza fie oportunitatea acestei selecții, fie a victoriei noastre în fața acestui proiect odios.

⁵ Echivalentul francez al revistei engleze *Adbusters*.

Al șaselea cerc

„Mediul este o provocare industrială”

Ecologia este descoperirea deceniului. În ultimii 30 de ani, am lăsat-o în mâna ecologiștilor, glumind despre ea duminica, astfel ca luni să putem să ne arătăm din nou îngrijorați. Și acum ne-a prins din urmă, ne-a invadat spațiul aerian ca un hit pe timp de vară, pentru că sunt 20 de grade în Decembrie.

Un sfert din speciile de pești au disparut din ocean. Restul nu vor mai rezista mult timp.

Alerta gripei aviare: suntem asigurați că sute de mii de păsări călătoare vor fi împușcate pe cer.

Nivelele de mercur din laptele matern uman sunt de zece ori mai ridicate decât nivelele legale pentru vaci. Și aceste buze care se umflă după ce mușc din măr – dar e cumpărat de la piața fermierilor. Cele mai simple gesturi au devenit toxice. Cineva moare la 35 de ani după o „suferință prelungită” care a fost administrată la fel cum se administrează orice altceva. Ar fi trebuit să prevedem toate astea înainte de a ajunge aici, în pavilionul B al centrului de îngrijire paliativ.

Trebuie să recunoști: această întreagă „catastrofă”, în legătură cu care suntem informați atât de „zgomotos”, nu ne atinge de fapt. Cel puțin nu până în momentul în care suntem loviți de una din consecințele sale previzibile. Poate să ne îngrijeze, dar nu ne *atinge*. Iar asta este adevărata catastrofă.

Nu există o „catastrofă a mediului”. Catastrofa este *mediul* însuși. Mediul este ceea ce îi rămâne omului după ce a pierdut totul. Cei ce trăiesc într-un cartier, vale, zonă de război, atelier – nu au un „mediu”; ei circulă printr-o *lume* populată de prezențe, pericole, prieteni, inamici, momente de viață și de moarte, tot felul de ființe. O astfel de lume are propria sa consistență, care variază conform intensității și calității legăturilor care ne atașează de toate aceste ființe, de toate aceste locuri. Doar noi, copiii deposedării finale, exilați ai ultimei ore – cei ce vin pe lume în cuburi de ciment, își aleg fructele la supermarket, și privesc ecoul lumii la televizor – doar noi avem *parte de un mediu*. Și nu mai este nimeni în afară de noi care să fie martor al propriei noastre anihilări, de parcă ar fi doar o simplă schimbare de decor, indignarea cu privire la cel mai recent progres al dezastrului, compunerea răbdătoare a enciclopediei sale.

CEE A CE S-A ÎNCHEGAT CA MEDIU ESTE O RELAȚIE cu lumea bazată pe management, adică pe înstrăinare. O relație cu lumea în care nu suntem implicați *la fel de mult ca* arborii foșnitori, mirosul uleiului prăjit din clădire, apa curgând, zgomotul sălilor de clasă, umezeala serilor de vară. O relație cu lumea în care exist eu și apoi există mediul meu, care mă înconjoară dar nu mă constituie într-adevăr niciodată. Am devenit vecini într-o întâlnire a consiliului proprietarilor unei cooperative planetare. E dificil de imaginat un iad mai desăvârșit.

Nici un habitat material nu a meritat vreodată numele de „mediu”, poate doar cu excepția metropolei de azi. Vocile digitizate care fac anunțuri, tramvaie cu un claxon atât de tipic pentru secolul 21, lampadare stradale cu lumină albăstruie în formă de chibrite, pietoni gătiți ca fotomodele eșuate, rotația silențioasă a unei camere de supraveghere video, sunetul lucid al turnichetelor de la metrou, casele de marcat ale supermarketurilor, ceasurile de pontaj din birouri, ambianța electronică a cafenelei cibernetice, fastul ecranelor cu plasmă, benzile speciale și latex-ul. Niciodată un decor nu a fost mai capabil ca acum să se descurce fără a avea suflete traversându-l. Niciodată nu a fost un mediu înconjurător mai automat. Niciodată nu a fost un context mai indiferent, și nu a cerut în schimb – ca preț al supraviețuirii – o indiferență egală din partea noastră. În cele din urmă, mediul nu este nimic mai mult decât relația cu lumea care este potrivită metropolei, și care se proiectează pe sine asupra a tot ce ar putea să-i scape.

SITUAȚIA ESTE ASTFEL: ne-au angajat părinții să distrugă această lume, acum vor să ne pună pe noi la muncă pentru a o reconstrui și, ca să pună capac la toate – pentru a scoate profit din asta. Entuziasmul morbid care animă jurnaliștii și agenții de publicitate zilele astea în timp ce relatează fiecare

nouă dovadă a încălzirii globale, dezvăluie zâmbetul de oțel al noului capitalism verde, în construcție din anii 70, pe care l-am așteptat la sfârșitul secolului dar nu a venit. Iată, aici este! E durabilitatea! Soluțiile alternative, astea sunt! Sănătatea planetei o cere! Nu mai este nici un dubiu, este o scenă verde; mediul va fi enigma economiei politice a secolului 21. Un nou val de „soluții industriale” vine cu fiecare nouă posibilitate de catastrofă.

Inventatorul bombei cu hidrogen, Edward Teller, propune aruncarea a milioane de tone de praf metalic în stratosferă pentru a opri încălzirea globală. NASA, frustrată pentru că trebuie să-și păstreze ideea unui scut anti-rachetă pe un raft din muzeul ororilor războiului rece, sugerează instalarea unei oglinzi uriașe după orbita lunii pentru a ne proteja de razele – acum fatale – ale soarelui. O altă viziune a viitorului: o umanitate motorizată, conducând pe bio-etanol din San-Paulo până în Stockholm; visul crescătorilor de cereale din toată lumea, deoarece înseamnă doar transformarea *tuturor* terenurilor arabile din lume în plantații de soia și sfeclă de zahar. Mașini ecologice, energie curată și consultanța cu privire la mediu coexistă fără nici o problemă cu cea mai nouă reclamă Chanel din paginile revistelor lucioase.

Ni se spune că mediul are meritul incomparabil de a fi prima *problemă globală* adevărată cu care se confruntă umanitatea. O *problemă globală*, adică o problemă pe care o vor putea rezolva doar cei ce sunt organizați la nivel global. Și știm cu toții cine sunt aceia. Aceleași grupuri care timp de aproape un secol au fost paznicii dezastrului, și cu siguranță vor să rămână pe aceste poziții, pentru micul preț al unei schimbări de logo. Faptul că EDF¹ a avut nerușinarea să aducă înapoi programul său nuclear ca *nouă soluție* la criza energiei globale spune multe despre cum noile soluții seamănă cu vechile probleme.

De la Secretari de Stat la camerele din dos ale cafenelelor alternative, grijile sunt exprimate mereu în aceleași cuvinte în care au fost exprimate întotdeauna. Trebuie să ne *mobilizăm*. De data asta nu pentru a reconstrui țara ca în era postbelică, nu pentru Etiopieni ca în anii 1980, nu pentru locuri de muncă precum în 1990. Nu, de data asta e pentru mediu. Îți va mulțumi pentru asta. Al Gore și mișcarea creșterii negative stau alături de marile suflete eterne ale Republicii, pentru a-și juca rolul în resuscitarea micilor oameni din Stânga și a idealismului bine-cunoscut al tinerilor. Austeritate voluntară scrie mare pe bannerul lor, lucrează benevol să ne facă să înțelegem „starea de urgență ecologică ce vine”. Masa rotundă și lipicioasă a vinovăției lor stă pe umerii noștri obosiți, îndemnându-ne să ne cultivăm grădina, să ducem gunoiul selectiv, și să distrugem ecologic deșeurile acestui dezmăț macabru.

Administrarea eliminării treptate a energiei nucleare, a excesului de CO2 din atmosferă, a ghețarilor în curs de topire, a uraganelor, epidemiilor, supra-populării globale, eroziunii solului, extincției în masă a speciilor vii...aceasta va fi povara noastră. Ei ne spun că „fiecare trebuie să facă partea lui”, dacă vrem să salvăm frumosul nostru model de civilizație. Trebuie să consumăm ceva mai puțin pentru a *fi în stare să continuăm să consumăm*. Trebuie să producem organic *pentru a continua să producem*. Trebuie să ne controlăm *pentru a putea continua controlul*. Aceasta este logica unei lumi care se chinuie să se mențină pe picioare în timp ce își dă singură un aer de ruptură istorică. Așa vor să ne convingă să participăm la marile provocări industriale ale acestui secol. Și în dezorientarea noastră, suntem gata să sărim în brațele acelorași oameni care au prezidat deasupra devastării, cu speranța că ne vor scoate din ea.

ECOLOGIA NU E PUR ȘI SIMPLU LOGICA UNEI ECONOMII TOTALE: este noua moralitate a capitalului. Starea de criză internă a sistemului și selectarea riguroasă ce va urma cer un nou criteriu în numele căruia să se desfășoare selecția și alegerea. De la o eră la alta, ideea de virtute nu a fost niciodată altceva decât o invenție a viciului. Fără ecologie, cum am putea justifica existența a două regimuri diferite de hrană, unul „sănătos și organic” pentru bogați și copiii lor, și celălalt, toxic notoriu pentru plebe, a cărei progenitură sunt condamnate la obezitate. Hiper-burghezia planetară nu ar fi capabilă să facă stilul lor de viață normal să pară respectabil dacă cele mai noi capricii ale lor nu ar fi

¹ Electricite de France (EDF) este compania principală de distribuție și generare de electricitate din Franța și una din cele mai mari din lume, obținând majoritatea energiei sale din reactori nucleari.

atât de „respectuoase cu mediul”. Fără ecologie, nimic nu ar avea destulă autoritate să astupe oricare și toate obiecțiile progresului exorbitant al controlului.

Urmărirea, transparența, certificarea, taxele-eco, excelarea pe teme de mediu și politicile cu privire la apă, toate ne dau o idee despre viitoarea stare de urgență ecologică. Totul este permis unei structuri de putere care își bazează autoritatea în Natură, în sănătate și în bunăstare.

„O dată ce noua cultură economică și comportamentală va fi devenit practică curentă, măsurile coercitive vor ajunge *fără îndoială* să nu mai fie necesare prin ele însele.” Ar trebui să ai tot aplombul ridicol al unui militant al tv-ului pentru a menține o astfel de perspectivă înghețată și în același timp să ne inciti să „ne pară destul de rău de planetă” încât să ne mobilizăm, rămânând însă destul de anesteziati ca să privim totul cu rezervă și politețe. Noul ascetism-verde este exact *auto-controlul* care ne este necesar tuturor pentru a negocia o operațiune de salvare în care sistemul s-a luat pe sine ostatic. De acum înainte, în numele ecologiei trebuie să stragem cu toții curelele, după cum am făcut ieri în numele economiei.

Drumurile ar putea fi cu siguranță transformate în piste pentru biciclete, chiar noi înșine am putea fi, într-o anumită măsură, mulțumiți într-o zi de un venit garantat, dar doar cu prețul unei existențe complet terapeutice. Cei ce susțin că auto-controlul generalizat ne va salva de o dictatură ecologică, mint: unul va pregăti calea celuilalt și vom sfârși cu ambele.

Atât timp cât există Om și Mediu, poliția va fi acolo, între ei.

TOTUL DIN DISCURSUL ECOLOGIȘTILOR trebuie întors pe dos. Acolo unde vorbesc de „catastrofe” pentru a vorbi de administrarea greșită a ființelor și lucrurilor de către sistemul curent, vedem doar catastrofa operațiunii lui mult prea perfecte. Cel mai mare val de foamete cunoscut la tropice (1876-1879) a coincis cu o secetă globală, dar, mai important, a coincis de asemenea și cu apogeul colonizării. Distrugerea lumii țăranilor și a practicilor alimentare locale a însemnat dispariția mijloacelor de tratare cu deficiturile. Mai mult decât din lipsa apei, a fost efectul economiei coloniale în expansiune rapidă care a murdărit Tropicile cu milioane de cadavre atrofiate. Ceea ce apare peste tot ca o catastrofă ecologică nu a încetat niciodată să fie, mai presus de orice, manifestarea unei relații dezastruoase cu lumea. Locuirea unui „niciunde” ne face vulnerabili la cel mai mic ghiont în sistem, la cel mai mic risc climatic. Când cel mai recent tsunami se apropia, iar turiștii continuau să petreacă printre valuri, localnicii insulei s-au grăbit să părăsească insula, urmărind păsările. Paradoxul prezent al ecologiei este că sub pretextul salvării planetei de la ruină, nu face decât să salveze cauzele devastării sale.

Funcționarea normală a lumii de obicei folosește la ascunderea stării noastre de deposedare într-adevăr catastrofică. Ce numim „catastrofă” nu e nimic mai mult decât suspensia forțată a acestei stări, unul din acele rare momente în care recăpătăm un soi de prezență în lume. Să se termine rezervele de petrol mai devreme decât a fost prevăzut; să se întrerupă fluxurile internaționale ce reglează ritmul metropolei; să suferim o mare întrerupere socială și o mare „întoarcere la sălbăticie a populației”, o „amenințare planetară”, „sfârșitul civilizației!”. În oricare caz, orice pierdere a controlului ar fi preferabilă tuturor scenariilor de administrare a crizei pe care ei le proiectează. Când va veni acest moment, specialiștii în dezvoltare durabilă nu vor fi cei cu cele mai bune sfaturi. Tocmai în defecțiunea și scurt-circuitul sistemului găsim elementele unui răspuns a cărui logică va fi să distrugă el însuși problemele. Printre națiunile semnatare ale Protocolului Kyoto, singurele țări care și-au îndeplinit angajamentele, în ciuda lor înseși, sunt Ucraina și România. Ghici de ce. Cele mai avansate experimente cu agricultură „organică” la nivel global au avut loc din 1989 în insula Cuba. Ghici de ce. Și de-a lungul autostrăzilor africane, și nu în altă parte, mecanica auto a fost ridicată la rang de artă populară. Ghici cum.

Ce face criza dorită este faptul că în criză, mediul încetează să mai fie mediu. Suntem forțați să restabilim contactul, deși unul potențial fatal, cu ce e acolo, să redescoperim ritmurile realității. Ceea ce ne înconjoară nu mai este un peisaj, o panoramă, un teatru, ci ceva de locuit, ceva cu care trebuie să ajungem la un consens, ceva de la care avem de învățat. Nu ne vom lăsa duși în eroare de cei care au adus în discuție conținutul „catastrofei”. Acolo unde managerii discută platonice între ei cum ar putea reduce emisiile fără „a cheltui prea mult”, singura soluție realistă pe care o putem vedea este „să cheltuiem

mai mult” cât mai curând posibil și, în acest timp, să profităm de fiecare colaps din sistem pentru a ne întări propria putere.

NEW ORLEANS, CÂTEVA ZILE DUPĂ URAGANUL KATRINA. În această atmosferă apocaliptică, ici și colo, viața se reorganizează pe sine. În fața lipsei de acțiune a autorităților publice, care erau prea ocupate să curețe zonele turistice din Cartierul Francez și să protejeze magazinele, ca să ajute localnicii mai săraci, forme uitate sunt renăscute. În ciuda încercărilor armate de a evacua zona, în ciuda mafiei private cu orientare spre supremația albilor, mulți oameni au refuzat să părăsească terenul. Pentru cei din urmă, care au refuzat să fie deportați ca „refugiați de mediu” în întreaga țară, și pentru cei ce au venit de peste tot pentru a se alătura lor în solidaritate, răspunzând unei chemări a unei foste Pantere Negre, auto-organizarea a revenit în prim-plan. În decurs de câteva săptămâni, a fost stabilită Clinica de Teren Comun². Chiar din primele zile, acest veritabil „spital rural” furniza tratamente gratuite și eficiente celor care le necesitau, datorită fluxului constant de voluntari. De mai mult de un an, clinica este încă baza rezistenței zilnice la operațiunile de curățare ale buldozerelor guvernului, care încearcă să transforme acea parte a orașului într-o pășune pentru dezvoltatorii imobiliari. Bucătării populare, provizii, medicină de stradă, preluări ilegale, construcția locuințelor de urgență, toate aceste cunoștințe practice acumulate sporadic în cursul unei vieți, și-au găsit acum un spațiu unde pot fi folosite. Departe de uniforme și sirene.

Oricine a cunoscut bucuria sărăcăcioasă a acestor cartiere din New Orleans înainte de catastrofă, sfidarea lor față de stat și practica răspândită de a te descurca, cu ceea ce ai, nu ar fi deloc surprins de ceea ce a devenit posibil acolo. Pe de altă parte, oricine a fost prins în rutina anemică și atomizată de zi cu zi a deșerturilor noastre rezidențiale ar putea să se îndoiască de faptul că o astfel de determinare ar mai putea fi găsită pe undeva. Reconectarea cu astfel de gesturi, îngropate sub ani întregi de viață normalizată, este singurul mijloc practic de a nu ne scufunda o dată cu lumea. Va veni timpul când le vom prelua din nou.

² O anumită distanță duce la o anumită obscuritate. Terenul Comun a fost criticat de America de Nord pentru că activitățile sale erau îndreptate spre o revenire la normalitate – adică la o funcționare normală a lucrurilor. În orice caz, rămâne pe tărâmul politicilor clasice. Fondatorul Terenului Comun, fosta Panteră Neagră, Malik Rahim, a folosit în cele din urmă proiectul ca parte a candidaturii sale lipsite de succes la Congresul American în 2008. Tot mai târziu s-a descoperit și că unul din purtătorii de cuvânt principali ai proiectului, Brandon Darby, era informator FBI.

Al Șaptelea Cerc

„Noi construim un spațiu civilizat aici”

Primul măcel global, care din 1914 până în 1918 a înlăturat o mare porțiune din proletariatul urban și rural, a fost dus în numele libertății, democrației și civilizației. În ultimii 5 ani, așa numitul „război asupra terorii” cu operațiunile sale speciale și asasinările sale plănuite, a fost dus în numele acelorași valori. Dar asemănarea se oprește aici: la nivelul aparențelor. Valoarea civilizației nu mai este atât de evidentă încât să poată fi adusă nativilor fără adaosuri suplimentare. Libertatea nu mai este un nume scrijelit pe pereți, deoarece astăzi este mereu urmat, ca de o umbră, de cuvântul „securitate”. Și e bine știut faptul că democrația poate fi dizolvată în edicte de „urgență” cât se poate de simple – spre exemplu, în reinstituirea oficială a torturii în SUA, sau în legea Perben II¹ din Franța.

Într-un singur secol, libertatea, democrația și civilizația s-au întors la stadiul de ipoteze. De aici încolo, munca liderilor noștri va consta în modelarea condițiilor materiale și morale, precum și a celor simbolice și sociale, în care aceste ipoteze să poată fi mai mult sau mai puțin validate, în configurarea spațiilor unde acestea par să funcționeze. Toate mijloacele folosite în acest scop sunt acceptabile, chiar și cele mai puțin democratice, cele mai necivilizate, cele mai represive. Acesta este un secol în care democrația a prezidat regulat peste nașterea regimurilor fasciste, civilizația a rimat în mod constant – pe muzica lui Wagner sau a formației Iron Maiden – cu exterminarea, și în care, într-o zi din 1929, libertatea și-a arătat cele două fețe: un bancher ce se aruncă de la fereastră și o familie de muncitori care mor de foame. De atunci – să spunem, din 1945 – au fost considerate valide mijloace precum manipularea maselor, operațiunile serviciilor secrete, restricția libertăților publice și suveranitatea completă a unei vaste arii de forțe polițienești, în vederea asigurării democrației, libertății și civilizației. În stadiul final al acestei evoluții, vedem primul primar socialist al Parisului aplicând ultimele detalii pacificării urbane cu un nou protocol al poliției pentru cartierele sărace, anunțat cu următoarele cuvinte alese cu grijă: „Construim un spațiu civilizat aici”. Nu mai este nimic de spus, totul trebuie distrus.

DEȘI PARE O CHESTIUNE GENERALĂ ÎN NATURĂ, problema civilizației nu este deloc un filosofică. O civilizație nu este o abstracțiune care plutește deasupra vieții. Este ceea ce guvernează, ia în posesie, colonizează, cea mai banală, personală, zilnică existență. E ceea ce ține împreună tot ce e mai intim și mai general. În Franța, civilizația este inseparabilă de stat. Cu cât statul este mai vechi și mai puternic, cu atât mai puțin este o suprastructură sau un schelet extern al unei societăți și cu atât mai mult constituie subiectivitățile oamenilor. Statul francez este însăși textura subiectivităților franceze, forma asumată de castrările vechi de secole ale subiecților săi. Prin urmare, nu ar trebui să fie o surpriză faptul că în delirurile lor, pacienții psihiatricsi se confundă mereu cu figuri politice, că suntem de acord că liderii noștri sunt rădăcina tuturor relelor, că ne place să ne plângem atât de mult de ei și că această văicăreală este sfințirea care îi încoronează ca stăpâni ai noștri. Aici, politica nu este considerată ceva din exteriorul nostru ci ceva care face parte din noi. Viața pe care o investim în aceste figuri este aceeași viață care ne este luată.

Dacă există o excepție franceză, de asta există. Totul, chiar și influența globală a literaturii franceze, este rezultatul acestei amputări. În Franța, literatura este spațiul prescris pentru amuzamentul castraților. Este libertatea formală recunoscută celor care nu se pot obișnui cu nimicnicia adevăratei lor libertăți. Asta dă naștere tuturor clipirilor obscene care se schimbă, de secole, între oamenii de stat și oamenii de litere din această țară, în timp ce fiecare îmbracă fericit costumul celuilalt. Și tot din acest

¹ Perben II este o lege introdusă în Franța în 2004 care are în vedere „crima organizată” și „delincvența” și permite acordarea de sentințe fără judecată.

motiv, intelectualii de aici au tendința de a vorbi atât de tare atunci când sunt supuși, și de a eșua mereu în momentul decisiv, singurul moment care ar fi dat un sens existenței lor, dar care le-ar fi adus în același timp izgonirea din profesia lor.

Există o teză credibilă conform căreia literatura modernă s-a născut odată cu Baudelaire, Heine și Flaubert ca repercusiune la masacrul statului din Iunie 1848. În sângele insurgenților parizieni, împotriva liniștii ce împrejmuiește măcelul, formele literare moderne au luat naștere – spleen-ul, ambivalența, fetișismul formei și detașarea morbidă. Afectarea nevrotică pe care francezii o acordă republicii lor – în numele căreia fiecare pată de cerneală capătă un aer de demnitate și fiecare înșelăciune patetică este onorată – garantează represiunea perpetuă a sacrificiilor sale originare. Zilele de Iunie ale anului 1848 – 1500 de morți în luptă, mii de execuții rezumate ale prizonierilor, și Adunarea Națională primind predarea ultimei baricade cu strigăte de „Trăiască Republica!” – și Săptămâna Însângerată din 1871 sunt semne din naștere pe care nici o operație nu le poate ascunde.

ÎN 1945, KOJEVE A SCRIS: „Idealul politic >oficial< al Franței și al francezilor este astăzi tot cel al Statului-națiune, al >Republicii unice și indivizibile<. Pe de altă parte, în adâncimile sufletului său, țara înțelege inadecvarea acestui ideal, al anacronismului politic al ideii strict „naționale”. Acest sentiment nu a ajuns ce-i drept la nivelul unei idei clare și distincte: Țara nu poate, și nici nu vrea, să o exprime deschis. Mai mult, tocmai din cauza trecutului *național* de o magnitudine incomparabilă, este deosebit de dificil pentru Franța să recunoască clar și să accepte deschis finalul perioadei „naționale” din Istorie și să înțeleagă toate consecințele sale. Este greu pentru o țară care a creat, din nimic, cadrul ideologic al naționalismului și care l-a exportat întregii lumi, să recunoască faptul că tot ce a mai rămas acum din el este un document ce urmează să fie inserat în arhivele istorice.”

Această chestiune a statului-națiune și a doliului pentru el, se află în centrul a ceea ce, de jumătate de secol încoace, poate fi numit *boala franceză*. Oferim politicos titlul de „alternare” acestei indecizii convulsive, acestei pendulări – precum oscilarea de la stânga la dreapta și apoi de la dreapta la stânga; ca o fază maniacală ce urmează uneia depresive care este apoi urmată de o alta, sau precum o critică complet retorică a individualismului co-există cu cel mai feroce cinism, sau cea mai grandioasă generozitate cu o aversiune față de mase. Din 1945, această boală, ce pare să se fi diseminat doar în timpul fervorii insurecționare din Mai 68, s-a înrăutățit continuu. Era statelor, națiunilor și republicilor se apropie de sfârșit; această țară care și-a sacrificat toată viața pentru aceste forme este încă împietrită. Furtuna de foc stârnită de simpla propoziție a lui Jospin „statul nu poate face totul” ne-a permis să întrevădem ceea ce se va aprinde atunci când va deveni clar că statul nu mai poate face de fapt absolut nimic. Sentimentul că am fost păcăliți este ca o rană care devine din ce în ce mai infectată. Este sursa mâniei latente pe care aproape orice o poate declanșa în aceste zile. Faptul că în această țară, necrologul epocii națiunilor nu a fost încă scris este cheia anacronismului francez, și a posibilităților revoluționare pe care Franța încă le deține.

Oricare ar fi rezultatul lor, rolul următoarelor alegeri prezidențiale va fi să semnalizeze finalul iluziilor franceze și explozia balonului istoric în care trăim – și care face posibile *evenimente* precum mișcarea anti-CPE, care a fost mistificată de alte țări ca și când ar fi fost un coșmar scăpat din anii 1970. De aceea, în adâncul lor, nimeni nu dorește aceste alegeri. Franța este într-adevăr lanterna *roșie* a zonei vestice.²

ASTĂZI VESTUL ESTE GI-ul CARE SE IZBEȘTE ÎN FALLUJAH pe un tanc MI Abrams, ascultând heavy-metal la volum maxim. Este turistul pierdut pe câmpiile mongoliene, de care își bate joc toată lumea, care ține strâns cartea sa de credit de parcă ar fi singurul său sprijin. Este CEO-ul care înjură la jocul Go. Este tânăra care caută fericirea în haine, băieți și creme hidratante. Este elvețianul activist pentru drepturile omului care călătorește în cele 4 colțuri ale pământului pentru a-și arăta solidaritatea cu toți rebelii lumii – cu condiția să fi fost învinși. Este spaniolul cărui n-ar putea să-i pese mai puțin de libertatea politică o dată ce i-a fost acordată libertatea sexuală. Este iubitorul de artă care vrea să fim copleșiți în fața „geniului modern” al unui secol de artiști, de la suprarealism la

² „Lanternă roșie” este cel ce termină Turul Franței pe ultimul loc.

acționismul vienez, toți concurând pentru a vedea cine poate scuipa mai bine în fața civilizației. Este ciberneticianul care a găsit o teorie realistă a conștiinței în Budism și fizicianul quantic care speră că bălăceala în metafizica hindusă va inspira noi descoperiri științifice.

Vestul este o civilizație care a supraviețuit tuturor profetiilor prăbușirii sale cu o singură strategie. La fel cum burghezia a trebuit să se nege pe sine *ca și clasă* pentru a permite burghezificarea societății ca întreg, de la muncitor la baron; la fel cum capitalul a trebuit să se sacrifice *ca relație de salariu* pentru a se impune ca relație socială – devenind capital cultural și capital de sănătate pe lângă capitalul financiar; la fel cum Creștinismul a trebuit să se sacrifice ca religie pentru a supraviețui ca structură afectivă – ca o injuncțiune vagă a umilinței, compasiunii și slăbiciunii; *așa și Vestul s-a sacrificat ca civilizație particulară pentru a se impune ca și cultură universală*. Operațiunea poate fi rezumată astfel: o entitate pe moarte se sacrifică, ca și conținut, pentru a supraviețui ca formă.

Individul fragmentat supraviețuiește ca formă mulțumită tehnologiilor „spirituale” de consiliere. Patriarhia supraviețuiește atribuind femeilor cele mai rele atribute ale bărbaților: determinarea, autocontrolul, lipsa de sensibilitate. O societate dezintegrată supraviețuiește propagând o epidemie de sociabilitate și divertisment. Astfel funcționează cu toate ficțiunile majore, învechite ale Vestului care se mențin prin artificii ce contrazic aceste ficțiuni punct cu punct.

NU EXISTĂ NICI O „CIOCNIRE A CIVILIZAȚIILOR”. Există o civilizație în moarte clinică ce e ținută în viață de tot felul de mașinării de susținere a vieții care împânzesc o ciură ciudată în atmosfera planetei. În acest moment, nu mai poate crede nici măcar într-una din propriile sale „valori”, și orice afirmare a lor este considerată un act nerușinat, o provocare care trebuie dezmembrată, *deconstruită*, și întoarsă la o stare de îndoială. Astăzi, imperialismul Vestic este imperialismul relativismului, al sintagmei „totul depinde de punctul tău de vedere”; este rotirea ochilor sau indignarea rănită în ce privește pe oricine este destul de prost, primitiv sau obraznic încât să creadă în ceva, să afirme ceva. Puteți vedea dogmatismul punerii la îndoială constante dând clipirea sa complice peste tot în universități și printe inteligențele literare.

Nici o critică nu e prea radicală printre gânditorii postmoderni, atât timp cât își menține această absență totală a certitudinii. Acum un secol, scandalul era identificat cu orice negație deosebit de nesupusă și aspră, în timp ce astăzi se găsește în orice afirmație care nu reușește să tremure.

NICI O ORDINE SOCIALĂ NU SE POATE FONDA PE SINE ÎN SIGURANȚĂ, pe principiul că nimic nu este adevărat. Cu toate acestea trebuie *făcută sigură*. Aplicând conceptul de „siguranță” asupra a orice zilele astea este expresia unui proiect de legare sigură de locuri, comportamente și chiar oameni, o ordine ideală la care nu mai sunt gata să subscrie. Spunând „nimic nu e adevărat” nu spune nimic despre lume dar totul despre conceptul vestic de adevăr. Pentru Vest, adevărul nu este un atribut al ființelor sau lucrurilor, ci al reprezentărilor lor. O reprezentare care se conformează experienței este considerată ca fiind adevărată. Știința este, în ultima analiză, acest imperiu al verificării universale. Din moment ce tot comportamentul uman, de la cel mai comun la cel mai elevat, se bazează pe o fundație de presupuneri inegale, și din moment ce toate practicile încep dintr-un punct în care lucrurile și reprezentările lor nu mai pot fi deosebite unele de altele, o doză de adevăr despre care conceptul Vestic nu știe nimic, intră în fiecare viață. Vorbim în Vest despre „oameni adevărați”, dar doar pentru a ne bate joc de acești naivi. De aceea vesticii au fost mereu considerați mincinoși și ipocriți de către oamenii pe care i-au colonizat. De aceea sunt invidiați pentru ce *au*, pentru dezvoltarea lor tehnologică, dar niciodată pentru ceea ce *sunt*, pentru care sunt în mod just, disprețuiți. Sade, Nietzsche și Artaud nu ar fi predați în școli dacă tipul de adevăr menționat mai sus nu ar fi fost discreditat în avans. Stăpânirea tuturor afirmațiilor și deactivarea tuturor certitudinilor așa cum ies la lumină în mod irezistibil – astfel este munca îndelungată a intelectului vestic. Poliția și filosofia sunt două mijloace convergente, chiar dacă sunt distincte din punct de vedere formal, spre acest scop.

BINEÎNȚELES, ACEST IMPERIALISM al relativului găsește un inamic potrivit în fiecare dogmatism gol, în orice formă de Marxism-Leninism, Salifism, sau Neo-Nazism: oricine care, precum vesticii, confundă provocarea cu afirmarea.

LA ACEASTĂ INTERSECȚIE, ORICE CONTESTARE SOCIALĂ STRICTĂ care refuză să vadă că lucrul cu care ne confruntăm nu e criza unei societăți ci extincția unei civilizații, devine complice în perpetuarea acesteia. A devenit chiar o strategie contemporană critica acestei societăți în speranța egoistă de a salva această civilizație.

PRIN URMARE AVEM UN CADAVRU ÎN SPATE, dar nu vom putea să scăpăm de el atât de simplu. Nimic nu poate fi așteptat de la sfârșitul civilizației, de la moartea sa clinică. În această privință poate interesa doar pe istorici. Este un *fapt*, și trebuie tradus într-o *decizie*. Faptele pot fi îndepărtate, dar decizia este politică. A decide cu privire la moartea civilizației, apoi a lucra la *modul în care* se va întâmpla: doar decizia ne va scăpa de cadavru.

PUNEȚI-VĂ ÎN MIȘCARE!

Nu mai putem nici măcar să vedem cum ar putea începe o insurecție. Șaizeci de ani de pacificare și restricționare a revoltelor istorice, șaizeci de ani de anestezie democratică și administrarea evenimentelor, ne-au adormit percepția realului, simțul nostru cu privire la războiul în curs. Trebuie să începem cu recuperarea acestei percepții.

E INUTIL să fii *indignat* cu privire la legi fățiș neconstituționale cum este Perben II. Este futit să protestezi legal împotriva imploziei absolute a cadrului legal. Trebuie să ne organizăm.

E INUTIL să *te implici* în grupul ăsta de cetățeni sau în grupul celălalt, în oricare capăt mort al stângii îndepărtate, sau în cel mai nou „efort comunitar”. Fiecare organizație care pretinde că contestă ordinea prezentă imită forma, comportamentul și limbaajul statelor miniaturale. Până acum, fiecare impuls de „a face politică altfel” nu a făcut decât să contribuie la răspândirea nedefinită a tentaculelor statului.

E INUTIL să *reacționezi* la știrile zilei; în schimb, ar trebui să înțelegem fiecare raport ca o manevră într-un câmp ostil de strategii ce urmează să fie decodate, operațiuni menite să provoace o anumită reacție. Însăși aceste operațiuni sunt cele care ar trebui considerate informații reale în aceste părți ale știrilor.

E INUTIL să *aștepti* – o răbufnire, revoluția, apocalipsa nucleară sau o mișcare socială. Să continui așteptarea e o nebunie. Catastrofa nu vine, catastrofa e aici. Suntem deja situați *în mijlocul* colapsului unei civilizații. În cadrul acestei realități trebuie să ne alegem taberele.

A NU MAI AȘTEPTA ÎNSEAMNĂ, ÎNTR-UN FEL SAU ALTUL, SĂ INTRI ÎN LOGICA INSURECȚIEI. Înseamnă să auzi din nou tremurul de teroare slab dar mereu prezent din vocile conducătorilor noștri. Deoarece guvernarea nu a fost niciodată altceva decât amânare printr-o mie de subterfugii a momentului în care masele te vor lega, și fiecare act de guvernare nu e nimic altceva decât un mod de a nu pierde controlul asupra populației.

PLECĂM DINTR-UN PUNCT DE IZOLARE EXTREMĂ, de slăbiciune extremă. Un proces insurrecțional trebuie construit de la bază. Nimic nu pare mai puțin probabil decât o insurecție, dar nimic nu este mai necesar.

GĂSIȚI-VĂ UNII PE ALȚII

Atașați-vă de ceea ce simțiți a fi adevărat.

Începeți de-acolo.

O întâlnire, o descoperire, un val vast de greve, un cutremur: fiecare eveniment produce adevăr schimbându-ne modul de existență în lume. Pe de altă parte, orice observație care ne lasă indiferenți, care nu ne afectează, care nu ne face să ne implicăm în ceva, nu mai merită titlul de adevăr. Există un adevăr în spatele fiecărui gest, în spatele fiecărei practici, relații și situații. De obicei doar îl evităm, îl *administrăm*, ceea ce produce nebunia atâtoră în timpurile noastre. În realitate, totul implică orice altceva. Sentimentul că cineva trăiește o minciună este tot un adevăr. Este vorba de a nu renunța, de a începe de acolo. Un adevăr nu este o perspectivă asupra lumii ci ceea ce ne leagă de ea într-un mod ireductibil. Un adevăr nu este ceea ce deținem ci ceea care ne duce în spate. Mă face și mă desface, mă constituie și mă dezmembrează ca individ, mă distanțează de mulți și mă apropie de cei care de asemenea îl experimentează.

O ființă izolată care se ține strâns de un adevăr va cunoaște inevitabil pe alții ca ea. De fapt, orice proces insurecțional începe de la un adevăr la care refuzăm să renunțăm. În timpul anilor 1980 în Hamburg, câțiva locuitori ai unei case squatate au decis că de atunci încolo vor fi evacuați doar peste cadavrele lor. Un cartier a fost asaltat de tancuri și elicoptere, cu zile de bătaie de stradă, demonstrații uriașe – și un primar care în cele din urmă a capitulat.

În 1940, Georges Guingouin, „primul luptător al rezistenței franceze”, a pornit cu nimic altceva decât certitudinea refuzului său cu privire la ocuparea nazistă. La acel moment, pentru Partidul Comunist, el nu era decât „un nebun ce trăiește în pădure”, până în momentul în care au apărut 20 000 de nebuni care trăiau în pădure, și Limogenes a fost eliberat.

Nu vă feriți de ceea ce e politic în prietenie

NE-A FOST DATĂ O IDEE NEUTRĂ DESPRE PRIETENIE, înțeleasă ca o afecțiune pură fără nici un fel de consecințe. Dar orice afinitate este afinitate *în cadrul* unui adevăr comun. Fiecare întâlnire este o întâlnire *în cadrul* unei afirmații comune, chiar și afirmarea distrugerii. Nici o legătură nu este inocentă într-o eră în care a ține strâns de ceva și a refuza să-i dai drumul, de obicei duce la șomaj, unde trebuie să minți ca să muncești și să continui să muncești ca să minți. Oameni care stau de partea fizicii quantice și îi urmăresc consecințele în toate domeniile nu sunt mai puțin implicați politic decât camarazi ce luptă împotriva unei multinaționale. Toți vor fi conduși, mai devreme sau mai târziu, la dezertare și la luptă.

Pionierii mișcării muncitorești au avut posibilitatea să se găsească unii pe alții în atelier, apoi în fabrică. Făceau greve pentru a arăta numărul lor și pentru a-i demasca pe cei ce refuzau să participe la greve. Aveau relația salariilor, asmuțind partea de capital împotriva părții de muncă, pe care puteau trage liniile solidarității și luptei la scară globală. Avem întregul spațiu social în care să ne găsim. Avem insubordonarea de zi cu zi pentru a arăta cât suntem și pentru a demasca lașii. Avem ostilitatea noastră față de această civilizație pentru a trasa linii de solidaritate și de luptă la scară globală.

Nu așteptați nimic de la organizații.

Feriți-vă de mediile sociale existente,

și mai presus de toate, nu deveniți unul.

NU E NEOBIȘNUIT, în cursul unei rupe semnificative a relației sociale, să existe o intersecție cu organizații – politice, muncitorești, umanitare, asociații comunitare, etc. Printre membrii lor, cineva ar putea chiar să găsească indivizi care sunt sinceri – chiar dacă puțin disperați -, care sunt entuziasmați – chiar dacă puțin intriganți. Organizațiile sunt atractive datorită aparentei lor consistențe – ele au o

istorie, o conducere, un nume, resurse, un conducător, o strategie și un discurs. Cu toate acestea, sunt structuri goale, care, în ciuda originilor lor mărețe, nu pot fi niciodată îndeplinite. În toate afacerile lor, la fiecare nivel, aceste organizații sunt preocupate mai presus de orice de propria lor supraviețuire ca organizații, și de nimic altceva. Trădările lor repetate au alienat adesea dăruirea propriului lor titlu și dosar. Și de aceea poți, uneori, să dai peste ființe demne în cadrul lor. Dar promisiunea întâlnirii poate fi realizată doar în afara organizației și, inevitabil, în contradicție cu aceasta.

Mult mai îngrozitoare sunt *mediile sociale*, cu textura lor suplă, cu bârfa și ierarhiile lor informale. Fugiți de toate mediile. Fiecare mediu este orientat înspre neutralizarea unui adevăr. Cercurile literare există pentru a înabuși claritatea scrisului.

Mediile științifice există pentru a ascunde implicațiile cercetărilor lor de majoritatea oamenilor de astăzi. Mediile sportive, pentru a menține în sălile lor de sport, diversele forme de viață pe care ar trebui să le creeze. De evitat în mod special sunt cercurile culturale și activiste. Acestea sunt azilurile de bătrâni unde în mod tradițional toate dorințele revoluționare merg ca să moară. Sarcina cercurilor culturale este să identifice intensități în formare și să explice sensul a orice faci, în timp ce sarcina cercurilor activiste e să-ți sugă toată energia tocmai pentru că faci ceva. Mediile activiste își împrăștie pânda confuză pe întreg teritoriul francez, și se întâlnesc pe traseul oricărei dezvoltări revoluționare. Nu oferă nimic în afară de poveștile numeroaselor lor înfrângeri și amărăciunea pe care acestea le-au produs. Extenuarea lor le-a făcut incapabile să profite de posibilitățile prezentului. Pe lângă asta, pentru a-și cultiva pasivitatea abjectă, vorbesc mult prea mult, ceea ce îi face să nu fie de încredere când vine vorba de poliție. La fel cum e inutil să te aștepti la ceva de la ei, e stupid să fii dezamăgit de scleroza lor. Cel mai bine e să renunți la această încărcătură moartă.

Toate mediile sunt contra-revoluționare pentru că nu sunt preocupate decât de conservarea tristului lor confort.

Formați comune!

COMUNELE APAR atunci când oamenii se găsesc unii pe alții, se înțeleg unii cu alții, și ajung la un consens cu privire la o cale comună. Comuna este probabil ceea ce se hotărăște chiar în momentul în care în mod normal am lua-o pe căi diferite. Este bucuria unei întâlniri care supraviețuiește finalului său așteptat. Este ceea ce ne face să spunem „noi”, și face din asta un eveniment. Ceea ce e ciudat nu e faptul că oameni care sunt obișnuiți unii cu alții formează comune, ci că aceștia rămân separați. De ce nu ar prolifera comunele peste tot? În fiecare fabrică, pe fiecare stradă, în fiecare sat, în fiecare școală. În sfârșit, domnia comitetelor de bază! Comune care acceptă să fie ceea ce sunt, acolo unde sunt. Și dacă e posibil, o multitudine de comune care vor dizloca instituțiile societății: familia, școala, uniunea, clubul sportiv, etc. Comune cărora nu le este frică, pe lângă activitățile lor politice specifice, să se organizeze pentru supraviețuirea materială și morală a tuturor membrilor lor și a tuturor celor din jurul lor, care rămân la voia întâmplării. Comune care nu vor să se definească – după cum tind să facă colectivele – după ceea ce e înăuntru și în afara lor, ci prin densitatea legăturilor care stau la baza lor. Nu prin apartenența la ele, ci prin spiritul care le animează.

O comună se formează de fiecare dată când câțiva oameni, eliberați de cămășile de forță individuale, hotărăsc să se bazeze doar pe ei înșiși și să își măsoare forța împotriva realității. Fiecare grevă sălbatică este o comună; fiecare clădire ocupată în mod colectiv și cu o bază clară este o comună, comitetele de acțiune din 1968 erau comune, precum și comunitățile de sclavi din Statele Unite sau Radio Alice în Bologna în 1977. Fiecare comună caută să fie propria sa bază. Caută să dizolve chestiunea nevoilor. Caută să rupă orice dependență economică și orice subjugare politică; degenerază într-un mediu în momentul în care pierde contactul cu adevărurile pe care a fost fondată. Există tot felul de comune care nu așteaptă nici un anumit număr de oameni, nici anumite mijloace, pentru a se organiza, și cu atât mai puțin așteaptă „momentul potrivit” – care nu vine niciodată.

Biblioteca Anarhistă

Comitetul Invizibil
Insurecția care vine
2009

Preluat la 15.12.2022 de la <https://centruldecultura.wordpress.com/>

ro.theanarchistlibrary.org